

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an . . . . . 4 cor. 40 bani,
Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foaie politică

Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).

Un șir petiț prima-dată 14 bani, a doua-ora
12 bani, a treia-ora 10 bani.

Armata rusească.

Dujmanul monarhiei noastre e Rusia. Mărimea uriașe a acestei țări, care are o suprafață, numai în Europa, mai mare decât toate celelalte state din Europa împreună, și o populație de 162 milioane, adică de trei ori cât Austro-Ungaria, poate pune pe oricine pe gânduri, când ar fi vorba de un războiu între împărăția noastră și Rusia. Și cu toate acestea, biruința noastră e sigură, dacă mai ales în Ungaria se va instauri dreptatea pentru toate naționalitățile, cari aduc la fel jertfă în bani și sânge pentru patria lor.

Tochmai întinderea cea mare a Rusiei a împiedecat-o și va împiedeca-o pentru multă vreme să aibă cai ferate destul de multe, pentruca să poată concentra (adună) armata ei uriașe la granița de către Germania, Austria și România. Dar mai sunt și alte împrejurări, cari împiedică Rusia să poată întrebuința întreaga ei putere.

Dupăce a fost bătută așa de rău în Mangiuria de cu mult mai micul popor al Japonezilor (aceștia nu sunt nici a patra parte căți locuitori în Rusia), cercurile conducătoare ale Rusiei s'au apucat cu toată râvnă să organizeze de nou armata rusească. Reforma aceasta a fost gata în anul 1911 și a costat sute de milioane peste cheltuielile obișnuite ale armatei. Sumele acestea le-au fost împrumutate Rușilor de Francezi.

Armata rusă numără în timp de războiu 2 milioane 400 de mii de soldați, la cari se mai adaugă și două chemări de gloate în număr de un milion, așa că cu totul e aproape de 3 milioane și jumătate. Numărul acesta se pare foarte mare, dar socotind populația întregă a Rusiei, el e foarte mic. Căci la 162 de milioane de locuitori ar trebui să fie în caz de războiu cel puțin zece milioane de luptători.

Care să fie cauza, de în Rusia nu slujesc în armată toți cari au etatea și sănătatea potrivită? E neîncrederea, ce o are guvernele rusești în cele mai multe dintre naționalitățile nerusești. Căci și Rusia e un stat poliglot, locuit adică de mai multe națiuni, ca și Ungaria. Și în Rusia naționalitățile nerusești sunt nedreptățite în biserică, școală, administrație și justiție, ca și în Ungaria.

Dintre Poloni sunt recrutați numai o parte și aceștia sunt trimiși prin Azia. Finii din Finlanda sunt, dela 1905 încoace, când a început asupra lor, dispenzați dela serviciul militar și plătesc un bir militar, care făcea în anul 1911 aproape 9 milioane și jumătate de ruble, iar acum a crescut la 16 milioane (vre-o 49 milioane de coroane).

Din ținuturile întinse ale Aziei nu se recrotează mai nici un soldat, din munții Caucazului, unde locuiesc Lesgi, Turci, Georgiani, Cerchezi și Armeni, deasemenea. Toți aceștia plătesc biruri pentruca sunt dispenzați (liberi) dela serviciul militar. Dispenzați sunt și locuitorii din provinciile de pe lângă Ural și Marea-Caspică, ba nici chiar Malo-Rușii (Rutenii), cari locuiesc în număr de peste 20 milioane în o parte a Poloniei și a Rusiei de meazăzi, apoi Rușii albi nu dau atâția soldați, cât ar trebui. Astfel pentru armata rusă rămân mai numai așa numiții Ruși-mari, apoi Românii (Moldovenii din Basarabia) și Germanii, cari poartă greul serviciului militar.

În ce privește valoarea morală și intelectuală (purtarea și știința) a soldatului rus, ea e cu mult mai joasă decât a soldatului nostru, căci în nici o țară nu se îngrijește așa de puțin pentru învățătura poporului ca în Rusia. Mulți soldați ruși, cari servesc trei ani, nu știu nici când să iasă din armată cum să-și întrebuințeze bine arma, așa sunt de proști. Ideia de patrie e așa de ștearsă în sufletul lor, încât ei nu văd în serviciul militar împlinirea unei datorii față de patrie, ci bataia lui Dumnezeu!

Din cauza mișeliei celor mari, soldatul rus e îmbrăcat rău și hrănit rău. La aceasta se mai adaugă și beția de rachiu, care le roade sănătatea și le tâmpește și puțină minte, ce o au. Foarte mulți dintre soldații ruși, cari vin dela țară la oraș, se molipsesc de ofițeri. La regimentele rusești sunt plutoane și chiar companii întregi, în cari numai ofițerii știu carte.

Multă nădejde pune Rusia și în regimentele ei de Cazaci, cu toatecă la Mueden, în războiul ruso-japonez, s'au dovedit, că nu plătesc nimic, ba generalul Curopatchin s'a văzut silit să-i trimită pe toți acasă, ca să nu fie silit să le dea mâncare degeaba. Cele 250 de mii de Cazaci sunt călăreți foarte buni, dar instrucție militară n'au de loc, așa că o armată mică europeană, bine deprinsă, îi face praf. Ei sunt buni de jefuit și de dat foc satelor.

Cu toatecă Rusia are câteva șeeale bune militare (de cadeți), numărul ofițerilor ești din ele e foarte mic, așa că parte mare din ofițeri e luată dintre subofițeri.*) Se întâmplă de multeori, de câte un subofițer ajunge ofițer numai pentruca știe ceti și scrie. Toți așa de slabi sunt ofițerii de rezervă, mai ales că toți tinerii cu cultură mai mare fac tot ce le stă în putință să scape de serviciul militar, la ceeace și reușesc, căci în Rusia poți cumpăra cu bani și pe generali, după cum dovedesc multele procese scandaloase.

*) Subofițeri sunt caporalii, sergenții și sergenții-majori.

Din cele spuse până acum se vede deci, că oricât de mare ni se pare armata rusească, ea e putredă și nu se poate asemăna nici pe departe cu armata noastră împărătească. Cauza principală e asupra naționalităților nerusești. Guvernele dela noi, prin fărâdelegile lor, par că vor să ajungă să fie și în patria noastră ca și în Rusia. O să le pară rău, când vor vedea urmările, dar atunci va fi prea târziu!

Sistemul de guvernare întemeiat pe jefuirea naționalităților. Aceasta s'a dovedit cu vârf și îndesat prin votarea legii electorale. Intre pedecile puse Românilor și Slovacilor, ca să poată fi alegători, e și cerința de-a ști carte, pentruca mai ales între Români sunt mulți neștiutori de carte. Pentruce oare? Lucrul e simplu: în anul 1890 guvernul da numai 12 milioane de coroane pentru învățământul pe sama Maghiarilor. Acum da o sută patruzeci de milioane (140) pentru învățământ și din acestea abia 2-3 milioane pentru școlile naționalităților nemaghiare, așa că guvernele hrăpărete fură din banii, pe cari îi plătim noi Români, Slovacii și alții pentruca să facă școli pe sama Maghiarilor.

Nu e destul, că suntem furați în felul acesta, dar prin legea celui mai mare mișel și dușman al culturii popoarelor, prin legea lui Aponi, ne împiedică să mai plătim încă odată pentru susținerea școlilor noastre naționale, pe cari ni le închide mereu. Cu o astfel de politică culturală mișelească nu e mirare, că numărul alegătorilor români e mic și toate buruienile scârboase pot reuși deputați în cercurile noastre.

Schimbare spre bine în Basarabia? Văzând arhiepiscopul rus al Chișinăului, Serafim, dușmanul Românilor, că aceștia încep să-și părăsească legea strămoșească, care e de altminteri și a Rușilor, se pare că a început să se mai cumintească și să mai lase din barbaria lui rusească. Se spune, că a ținut un congres bisericesc în Chișinău, unde dupăce clericii și mireni adunați s'au sfătuit opt ore, au hotărât următoarele:

Să se răspundască cât mai mult evanghelia în limba moldovenească (românească).

Să se predice în aceeași limbă.

Să se cânte în biserică în aceeași limbă.

Acesta ar fi începutul. Dacă guvernul rusesc va da libertate deplină limbei românești în biserici și școli, națiunea rusă poate fi sigură, că toată ura, pe care o nutrește națiunea română de prefutindeni contra Rușilor se va îndreptă numai împotriva acelor neamuri barbare, cari tot

mai asupresc pe Români în dezvoltarea lor culturală, economică și politică.

Libertate fraților noștri din Basarabia, și națiunea română *de pretutîndeni* va fi de partea celor care iubesc dreptatea.

Reprezentanța Fundațiunii Gojdu și-a ținut săptămâna trecută adunarea în Pesta. Fondațiunea e acum de opt milioane și crește mereu. Pentru anul viitor se vor da stipendii de 250 mii de coroane la 300 de tineri. În reprezentanță a fost ales în locul răposatului Dr. Iosif Gall dl. Antoniu Mocioni de Foeni.

Adunarea aceasta nu s'a ocupat cu mutarea reședinței fundațiunii la Sibiu, cum eră vorba, deoarece dl. Dr. Ioan Mihu, care fusese însărcinat să studieze aceasta mutare e bolnav și nu a putut lua parte la ședințe.

Teologii români dela Ungvar au scăpat de iadul seminarului renegeților ruteni. Înainte de-a fi batjocoriți prin vre-o judecată mișelească a episcopului gr-cat. maghiar, episcopii români din Oradea-mare și Egoj i-au adus în seminarii românești.

Acum mai trebuie scoși și teologii români dela Budapesta și Sâmbăta (în Nordul Ungariei), și neamul nostru va scăpa de rușinea de-a-si mai vedea tinerimea batjocorită de oți renegeții.

Un episcop acuzat de „trădare“. Se înțelege, că e un episcop, care lucrează, după cum e datoria sfântă, în contra maghiarizării. E vorba de episcopul ruten *Oradea*, care e în fruntea celor două sute de mii de Ruteni, cari traiesc în America. El îi luminează și-i învață să țină la limba și legea lor mai mult decât la viață. Rențorși în Ungaria, acești Ruteni vrednici luminează și pe frații lor nenorociți de-acasă. Munta lor nu e zadarnică, Rutenii din Ungaria au început să se deștepte, cu toată precăzirea lor e cea mai ticăloasă, căci e răscălată, după cum au dovedit și teologii din Ungvar. Dar cu procuror, temniță, proces de trairare nu se poate opri un popor în lupta lui pentru libertatea națională.

Pentru învățăceii dela meserii. Toate gazetele noastre și toți Românii, cari doresc înaintarea neamului nostru, lucrează cât mai mult, în meseriile să fie îmbrățișate în masură cât mai mare de Românii noștri. Aceasta din mai multe cauze. Mai întâiu, pentru că un plugar cu copii mulți nu va putea să-și împartă moșia astfel, încât toți să aibă destul pentru trai, căci moșia nu crește ca un capital.

A doua, pentru că să ajungem la țaria, ce ni se cuvine, trebuie să ne înmulțim la orașe, iar aceasta nu se face prin servitori și lucrători cu ziua, ci prin meseriași harnici (și comercianți). Orașele de pe pământul românesc sunt locuite în majoritate de străini veniți care din cătrâm. Învățăceii noștri, ajunși într-o mare de străini, s'ar putea ușor intrăina, dacă nu ne-am îngrijit de cultura lor națională și religioasă.

Pentru că să nu se întâmple lucrul acesta *Van. Constator Arhidierozan din Sibiu a dat poruncă aspră tuturor preoților din comunele, în care sunt învățăceii români, fie la meserii, fie la comerț, ca să-i adune în anumite ore ale săptămânii și să-i învețe legea românească, iar Duminica și în sărbători să îngrijescă să vină la sfânta biserică. Preoții, cari nu vor implini ordinul, vor fi aspru pedepsiți.*

Ne bucurăm mult de acest ordin și îndemnăm și pe părinții băieților să le po-

runcească cu tot dinadinsul să meargă la aceasta învățătură.

Lupta pentru limba românească în Bucovina. Într'un proces intentat în fața tribunalului comercial din Cernăuți, avocatul român Scalat a vrut să vorbească românește. Președintele l-a oprit, pentru că nu știe românește. Avocatul român a protestat cu tărie contra acestei cutezanțe nemaipomenite și a părăsit tribunalul. În Bucovina se va porni acum o agitație mare pentru scoaterea limbei străine din toate ținuturile românești, ale căror judecătorii, tribunale și administrații au fost împănate cu tot felul de venetici veniți în Bucovina, ca să nu moară de foame. Ca și la noi!

Cea dintâiu intrumire de protestare s'a ținut acum de curând (la 15 Martie) în *Cernăuți* luând parte un număr uriaș de Români. Vorbitorii au infierat după cuviință batjocura adusă limbei românești. Din adunare s'au trimis telegrame de protestare ministrilor de justiție și de interne, Curții de casație din Viena și guvernatorului bucovinean. — De atunci încoace s'a mai ținut o adunare.

Lupta tare pornită de frații noștri din Bucovina ne umple de mândrie și de nădejde, că poporul nostru își va câștiga acolo de nou locul de frunte, care i se cuvine, dar i-au fost răpit de veneticii, cari s'au prea îmbuibat decând au venit pe pământ românesc.

Alegerea dela Sasca.

538 de Români viteji.

După cum am arătat mai pe scurt în numărul trecut, fărădelegea a biruit în cercul electoral dela Sasca, căci vrednicul Român *Dr. Aurel Vlad* a căzut la alegere față de un nimeni cu 113 voturi.

Fărădelegile săvârșite cu prilejul acestei alegeri au fost așa de monstruoase, scârba, pe care o au produs-o nu numai la poporul român, ci și în *Viena* așa de mare, iar *vitejia țărânului român și a preoților noștri așa de frumoasă*, încât trebuie să arătăm mai cu deamăruțul cele întâmplate acolo, *ca să le ținem minte!*

Cercul Sasca e compus din 28 comune, cele mai multe curat românești. Lista electorală, care e alcătuită după calapodul mișelească dela noi, cuprinde 1400 de alegători, între cari 200 de venetici și 300 de slujbași. Aceștia din urmă sunt nenorociții, cari nu sunt în stare să facă cecece le poruncește conștiința, ci sunt veșnic niște slugi oarbe, nemernice, ale mai marilor lor, la picioarele cărora se târăse. Rămân 900 de alegători. Partea cea mai mare din aceștia sunt legați cu munca de societatea căilor ferate, care domnește acolo mai rău ca un pașă din fundul Aziei și când e vorba de alegeri, e vai de Românul și rudeniile lui, care nu și-ar da votul după porunca ei.

Și cu toate acestea, renegatul scârbos, care a reușit, *a putut să facă de batjocură numai 138 de Români de aceștia năcăjiți*, căci numai atâția a putut prinde pe lângă cei 500 de venetici și slujbași.

La început l-au lăsat pe candidatul partidului național, *Dr. Aurel Vlad*, să meargă prin comune, apoi timp de câteva săptămâni s'a pornit cea mai infrișoasă goană împotriva fraților Români din cerc. La sute de țărani români alegători li s'a făcut, așa din semia, procese și li s'au dat pedepse de câte 200 cor., pentru grunoiul din curte eră ba prea aproape, ba prea departe de casă. Pe alții îi luau jandarmii noaptea din pat și-i

duceau la primărie, unde li băteau schingiuiu în modul cel mai barbar, după cum e obiceiul sălbaticii administrației din Ungaria. Alegătorii trebuiau să aibă o legitimație pentru a putea vota, căci o minteri nu-i lăsau la vot, spunând președintele alegerii, că nu-i cunoaște. Notari dadeau astfel de legitimații numai la voiau. Zadarnic reclamau alegătorii mâni, căci poruncile de felul acesta veni de la președintele alegerii și dela primărie sălbatici.

Nici cu atâta n'a fost destul. S'a fusese încunjurată de jandarmi, cari opreau cu baioneta pe Românii, cari mergeau la alegere. Mulți s'au străcurat în Sasca când prin fundurile grădinilor și pe câmp, căci pe drumuri nu eră cu puțin Deputații noștri și bărbații noștri de încredere erau sub pază grea, așa că nu se puteau mișca. Deputatul nostru Șerban a luat între baionetele jandarmilor și nu cu greu a fost lăsat să rămână peste noaptea în casele unui avocat român. Toată noaptea, casa a fost păzită de jandarmi cari o încunjuraseră de par'că eră Adonopolul. Automobilul, în care venise Șerban și Dr. Vaida-Voevod a fost stricat cu totul de niște mișei puși de mai mult lor. Președintele alegerii n'a vrut să bilete de legitimație pentru bărbații de credere ai dlui Vlad, cari aveau să meargă în presara alegerii în comune și să se grijescă de alegătorii naționaliști. Ba Răcăjdia s'a pus asentarea cailor tocmai ziua de alegere, pentru că alegătorii să fie siliți să rămână acasă.

A fost vai de ceice aclamau pe iubitor lor candidat, *Dr. Vlad*, căci mulți au bătut până la sânge, ba li-au rupt la și mâinile. Pe preoții noștri îi opreau și dela săvârșirea slujbelor, iar o mormântare a fost făcută în fața a 20 jandarmi. Atâtea fărădelegi s'au săvârșit încât ne-ar trebui pagini întregi din foaie ca să arătăm numai o parte din ele. *Săvârșirile săvârșite de comitagiile bulgari și darții greci în Macedonia n'au fost mai mori decât cele săvârșite și cu prilejul stei alegeri.*

Și cu toate acestea, candidatul nostru tot ar fi învins, dacă președintele alegerii l-ar fi lăsat să-și aducă alegătorii români pe cari îi mai ave în Ciclova, Răcăjdia și alte sate!

Față de sălbăticiile, din cari am arătat numai o parte mică, (*țărani noștri și vrednicii noștri preoți*) au dat o dovadă de vitejie națională, care ne umple de mândrie și ne întărește în nădejdea viitoare. La Sasca-montană am învins noi, cu toate că un renegat scârbos va merge în dietă *Ștefănițu de celelalte lude ale neamului Szegedku, Burdia și Mangra.*

Că să vadă cetitorii noștri, cum judecăm în Viena noua fărădelege a guvernului Pesta, lăsam să urmeze câteva rânduri cecece scrie marea gazetă creștină de-acolo *Reichspost*:

„Cercul Sasca e mărginaș cu Serbi. De pe malul de dincoace al Dunării se satele din Serbia. *Intre România și Montenia noastră se caută de amândouă părțile*”

*) Un singur preot, cel din *Mărcin*, vrut să arate, că între apostoli trebuie să un Iude Iscaroteanul. Mustarea de conștiință, celuice l-a vândut pe Christos, l-a făcut spânzure de rușine. Blăstămul neamului ajungă pe noul Iuda, când va mai cuteră se împărțescă de sfânt trupul lui Christos biserică românească!

temelia pentru o alianță prietenească. Corpul de armată din Timișoara, în care Românii din Banat sunt în majoritate covârșitoare, e chemat de astă toamnă, ca în caz de nevoie să intre în joc pentru împărat și țară. La granița bosniacă stau de pază soldații români, soldați în anul al patrulea de serviciu activ și rezerviști. Contele Tisa și păpușa lui, Lukaci, se prefac în mod mișelosc, că tratează cu conducătorii români pentru a afla o temelie pentru împăcare. Tot atunci însă, după sistemul bine cunoscut, în cercul Sasca e slobozită toată furierea împotriva țeranilor români. Nu este aceasta oare una dintre cele mai mari crime, ce se-a putut vreodată săvârși vr'un guvern ungar al Majestății Sale, când se întărită peste toate marginile un popor credincios împăratului și monarhiei?"

Desvelirile acestea ale ziarului din Viena au mirat toate cercurile de-acolo. Cei din fruntea împărăției nu vor mai putea închide mereu ochii față de mișeliile, pe care le săvârșesc guvernele din Pesta. Cât de tare i-au ars desvelirile pe cei din Pesta se vede și deacolo, că guvernul publică minciuna, că noi Românii am fi săvârșit agitațiuni contra alegătorilor nemernicului Korkán!

Celor 538 de eroi români din cercul Sascei, laudă și mărire! Ei au dovedit, că ciasul libertății noastre naționale se apropie, căci armata neamului are viteji, cari nu știu ce e frica. Să trăiți voi bravi Români bănațeni, fala neamului nostru și pildă strălucită pentru toți Românii!

Declarațiile

I. P. Sf. Sale mitropolitul Mețianu.

Intâmplându-se, ca cei trei arhieri români gr-or. să fie în Budapesta la adunarea fundațiunii Gojdu, s'au folosit de prilej, ca să prezinte primministrului Lukaci un memorandum. Prin acesta, arhieri români au arătat marile nedreptăți, ce se săvârșesc împotriva culturii noastre naționale și a religiei prin legea școlară a lui Aponi, care ne răpește limba și ne împedecă și învățământul religiei noastre.

Primministrul a ascultat cu atențiune la cele spuse de arhieri și a făcut făgăduelile obișnuite (cari se vor dovedi iară de minciuni).

Tot cu prilejul acesta s'a prezentat la înalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul Mețianu

un redactor dela gazeta Vilag, unde scrie cinstitul Maghiar Iasi Oscar. Redactorul l-a întrebat despre mai multe lucruri privitoare la lupta noastră națională, iar I. P. Sf. Sa a răspuns, între altele, următoarele:

La tratativele dintre guvern (Tisa) și membri comitetului național român nu am luat parte și nu pot să cunosc meritul lor. Sunt însă de convingerea, că toate tratativele menite să înfăptuească pacea între naționalități sunt binecuvântate. Starea de lucruri din Ungaria nu mai poate dură ca până acum, și aceasta nu numai din punctul de vedere al intereselor românești, ci și din acel al intereselor întregii țări.

Valoarea legii celei nouă electorale se va vedea, când va fi aplicată. Eu nu mă ocup cu politica, dar întrebat pot spune, că Românii nu văd pe acei Maghiari, cu cari să se poată întovărăși pentru izbânda votului universal. E unul singur, dl Iasi Oscar, dar se poate ca numărul lor să sporească cu timpul.

Pe mine mă călăuzește veșnic interesul poporului meu, iar din cercurile poporului meu, care are conștiință deplină, că drepturile lui nu e ertat să fie atacate, sunt informat, că Românii peste tot sunt foarte nemulțumiți cu legea electorală a guvernului.

Declarațiuni de același fel a dat și P. Sf. Sa, episcopul Caransebeșului.

Din cele de sus se vede, că arhierii nostri nu vor să se pună în fruntea luptelor noastre politice, căci aceasta nu li-o iartă poziția lor, dar luptă cu toată puterea pentru îndreptarea fărădelegilor, ce le săvârșesc guvernele împotriva bisericii și școlii noastre naționale.

Lupta în comitate.

Congregațiunea comitatului Albeide-jos s'a ținut la 28 Martie n. în Aiud. Venind la ordinea zilei regularca malurilor Murășului, pe care ministrul de agricultură vrea să-l facă navigabil (să poată umbla corăbiile pe el) dela Seghedin din Tara-Ungurească până la Simeria în Transilvania, dl Dr. Iuliu Maniu a ținut o vorbire, în care a arătat, că prin planul ministrului se face o nouă nedreptate Românilor din comitatul Albei, căci ei încă suferă mult din cauza revărsărilor Murășului. De aceea face propunere și cere, ca Murășul să fie regulat și pe teritoriul comitatului Alba. Propunerea a fost primită.

Ar fi trebuit să urmeze raportul vice-comitetului pe anul 1912. Dar vicecomitele și slujbașii lui nu s'au îngrijit, ca raportul să fie trimis la timp membrilor congregațiunii, ba unii nici nu l-au primit, așa că nu s'au putut pregăti să-l scarmene după cuviință. Și trebuie scărmanat, căci el cuprinde și lucruri, cari dovedesc de nou, că pentru Român nu e dreptate. Neavând încătrău, au trebuit să primească propunerea dlui Maniu, ca desbaterea acestui raport să se facă într'o altă congregație.

A urmat apoi circulara comitatului Pojon, care propune să se ceară dela guvern statificarea administrațiunii comitatelor, adecă funcționarii dela comitat să fie numiți de ministru. Au vorbit mai mulți Maghiari și Jidani, cari toți au fost pentru propunerea statificării. Dintre Români a vorbit dl Maniu, care a blamat graba și nepriceperea, cu care se primește o astfel de propunere. La noi și așa cetățenii nu iau mai de loc parte la trebile țării, iar guvernele nu atârnă de voința popoarelor, ci de puterea, ce au știut să o smulgă. Dacă starea materială a funcționarilor e rea, ea se poate îndreptă și pe altă cale, nu numai prin statificare. Căci dând și pe funcționarii comitatenzi pe mâna guvernului, acesta va tăia și spânzură și mai mult ca până acum. E rușine, ca un comitat să se simtă așa de ticălos, încât să-și dea autonomia pe mâna guvernelor.

Cu toatecă însuși fișpanul l-a felicitat pe fruntașul nostru pentru vorbirea lui frumoasă și dreaptă, Jidano-Maghiarii au primit propunerea comitatului Pojon cu 40 voturi contra 20.

Și de data aceasta s'a observat, că mulți membri români ai congregațiunii nu se interesează de trebile comitatului, căci nu vin la adunare. Atunci pentru ce umblă să fie aleși? Iar viriliștii români nu-și cunosc datoria de Român independent?

Congregațiunea comitatului Arad s'a ținut la 31 Martie n. Inceputul desbatărilor s'a făcut cu raportul vicecomitetului. În numele Românilor a vorbit dl Vasile Goldiș. Spune, că vrea să dovedească prin vorbele lui netemeinicia celor scrise de gazetele jidano-maghiare, că adecă Românii s'ar fi schimbat față de guvern, că ar fi mai mulțumiți și mai îngăduitori față de politica guvernului și cea din comitat. Nu

Cu paloșul.

67

Poveste vitejască din vremea descălecatului Moldovei

de

Radu Rosetti.

(Urmare).

XXX.

In care se vede sosirea călătorilor noștri la Bârlad și găzduirea lor la fostul șoltuz, Ploscan.

Călătorii maseră în acea noapte la Ur-lași, unul din satele lui Toma Alimoș, la casa vatamanului, de unde mănecându-se, ajunseră a doua zi, pe la toacă, în Bârlad.

Bârladul, pe acea vreme, nu se afla chiar pe locul unde este așezat astăzi, ci ceva mai la vale, în șes, iar apa Bârladului tăia drept în două orașul, care era încunjurat de șanțuri adânci.

Deasupra șanțurilor erau întăriri alcătuite din pari de stejar, groși ca cofa, bă-

tuți în pământ de un stânjân, legați unul de altul, naldi de trei stânjâni deasupra pământului, ascuțiți la vârf și căptușiți, până la o palmă de acel vârf, atât despre oraș cât și despre șanț, cu pământ indelat între mai multe garduri de nuiele, alcătuint un feliu de zid, gros de șase palme bune. La unghiurile acestui zid încunjurator se vedeau turnuri clădite, asemenea, din lemn de stejar și din pământ bătut între garduri de nuiele, și ridicate de trei stânjâni deasupra zidului. La fiecare din cele patru porți ale orașului erau câte două asemenea turnuri.

Toma Alimoș fu întâmpinat, la poarta despre Răsărit, de cătră Ploscan, un negustor fruntaș, fost de mai multe ori șoltuz (primar), prieten și tovarăș de arme al Voevodului. El fusese vestit de sosirea lor și venise călare să-i ieie și să-i ducă în gazdă la casa lui spre care se îndreptară îndată după ce făcu cunoștință cu toți călătorii. Casa lui Ploscan aflându-se în partea despre Apus a orașului, îl străbătura aproape întreg.

Ulițele erau strimte fără, bine înțeles, nici o urmă de podeală: plouase cu două zile înainte și caii intrau în glod până aproape de genunchi.

Casele erau, în cea mai mare parte, de lemn, aproape toate cu două rânduri, acoperite cu olane, înguste și strânse una lângă alta; curțile se întindeau în dosul lor. Toate ferestrelor erau la față, la rândul de sus se vedeau numai câte una sau două ferestruici mici iar rândul de jos, aproape pretutindene, era alcătuit dintr'o dugheană cu ușa și taraba de lemn de stejar, căptușit cu fier. Numai țărăbile dughenilor celor mai sărace erau de lemn necăptușit, dar legat cu drugi de fier.

În cele mai multe dugheni se vedeau câte un singur feliu de marfă, numai acele care țineau marfă străină o țineau de mai multe feluri.

Deși era zi de lucru, mișcarea pe uliță era mare; prin ușile dughenilor se vedeau lumte multă intrând și iesind din ele, iar prin țărăbile deschise se zăreau numeroși

e adevărat, zice dl Goldiș, pentru că Românii n'au nici un motiv să înceteze lupta față de guvern și față de administratorii comitatului. Nici guvernul, nici cei din fruntea comitatului n'au dovedit cu nimic, că ar dori să fie drepti față de Români, din contră, purtarea aceloră și mai plină de nedreptăți și fărâdelegi.

De aceea Românii sunt tot nemulțumiți și nu au nici un pic de încredere nici în guvern, nici în cei din fruntea comitatului. Cât de îndreptățită e aceasta neîncredere, arată dl Goldiș prin niște cazuri proaspete. Într-o chestiune bisericească pretorul Șauer din Borosineu a avut, fără teamă de pedeapsă, îndrăzneala să respingă declarațiile unor Români, fiindcă erau făcute în limba românească. Prin aceasta a călcat legea de naționalități, care la § 27 dă dreptul cetățenilor și îndatorază pe orice slujbaş comunal și comitatens să primească orice act scris în limba maternă a cetățenilor. Un alt caz, care dovedește mișelia celor din fruntea administrației, e al notarului din Otlaca, unde un primpretor renegat a pus cu sâla ca notar pe un alt ticălos de renegat ca notar.

Față de aceste ticăloși, Românii din comitatul Aradului declară complectă lor neîncredere în cei din fruntea comitatului.

A urmat protestul Românilor din Otlaca împotriva mișeliei dela Otlaca, unde Românii li s'a pus cu sâla notar un Șvab renegat. Fărâdelegea a savârșit-o primpretorul Mădin, un Român renegat. A vorbit dâni Dr. C. Iancu, dar punându-se la vot, mulțimea de notari aleși din nenorocire membri în congregațiune au aprobat alegerea. Aici s'a arătat de nou pacatul, cei fac oameni alegând pe notari membri în congregațiune, pentru că ei să fie și judecătorii fărâdelegilor lor.

Peste celelalte obiecte s'a trecut repede, așa că mamelucii s'au putut vedea mai curând strâși la crâjnă, unde să chibzuească alte asupriri ale poporului.

Ce scriu alte gazete?

Sub titlul *Austria la răspântie*, dl Aurel C. Popovici, cunoscut la noi așa de bine de pe timpul *Repliei* studenților români și cunoscut și după munca stăruitoare pe care o depune mereu pentru luminarea lumii asupra fărâdelegilor strigătoare la cer din Ungaria, a publicat în gazeta *Gross-Öster-*

reich din Viena un articol. În acesta arată primejdia cea mare, de care e amenințată monarhia noastră din cauza asupririi naționalităților nemaghiare. El scrie, între altele, următoarele:

„Maghiarii, cei mai credincioși supuși ai noștri, cari s'au luptat atât de vitejește în armatele italiene și prusiene împotriva Austriei și au făcut intrigi și au conspirat la toate Curțile domnitoare împotriva Casei noastre domnitoare, și cari și astăzi au aceleași gânduri și simțăminte, au condus, începând dela 1867, întreaga noastră politică internă și externă. Vocea lor a fost și rămas dătătoare de ton. Pentru a răsplăti credința (?) lor istorică față de Austria și dinastie, li s'a creat o stare deosebită în împărăție și s'au dat la o parte Slavii, Italienii și Românii, fără ca să poată câștiga pe Germani.

„În războiul româno-ruso-turc dela 1877 Maghiarii s'au dat pe partea Turcilor. Ei au trimis Sultanului vestita sabie. Studenții și politicienii maghiari s'au dus la Constantinopol, unde au făcut frăție cu Turcii.

„Dacă așadară astăzi Turcii, frații Maghiarilor noștri, au fost atât de strajnic bătuți, încât și noi suferim, avem să mulțumim numai acelor bărbați de stat, cari ne-au guvernat atât de înțelepțeste, încât Maghiarii au putut reuși ca din vechea împărăție a Habsburgilor să facă o a doua Turcie. Căci dupăcum Turcii mângăiau pe naționalitățile lor cu făgădueli de reforme dovedind nepricepere și rea voință, tot așa și la noi se vorbește mereu de o deslegare a chestiunii naționalităților, de fel de fel de tratative de pace, cari toate au fost indeplinite cu tot alăta pricepere, ca și reformele din Turcia.

Di Popovici arată apoi, care e datoria cercurilor din Viena, ca să ferească monarhia de soartea Turciei, zicând:

„Noi trebuie să câștigăm sufletele națiunilor noastre proprii pentru împărăția habsburgică. Pentru aceasta trebuie mai întâi răsturnarea supremației maghiare, ceea ce se poate face numai dacă se va înlătura dualismul putred și se va da întregii împărății o constituție federală (cu autonomie națională pentru fiecare popor) și în același timp unitară.

„Austria se află la răspântie“.

Dela Reuniunea română de înmormântare sibiană.

Raport despre cele două adunări din urmă.

În prima adunare generală (din 23 Februarie), dându-se seamă despre trebile Reuniunii, s'a arătat, că ea a dat ajutoare după 204 cazuri de moarte, întâmplare în șirul membrilor dela 1900—1912. Ajutoarele date ating suma de 30 mii cor. Despre binele, ce s'a revărsat, prin aceste ajutoare, asupra moștenitorilor membrilor răposai, ar putea aduce prețioase mărturisiri cele 123 familii de economi, mare parte zileri, cele 34 familii de meseriași și cele 47 familii din clasa așa zisă a inteligenței, căroră au aparținut cei 204 membri răposai. Totalul membrilor înscriși la Reuniune e de 797, dintre cari 78 primiți în 1912.

În anul 1912 direcțiunea Reuniunii, condusă de scopurile înalte umanitare, ce le are Reuniunea, și în vederea chiemării de căpetenie a ei, de a da ajutorul recerut și a îngriji de înmormântarea cuvințioasă a membrilor, pe care numai așa o poate ajunge, cu mai multă ușurință, dacă ea însăși va dispune de o întreprindere proprie de înmormântări (pompe funebre), a cumpărat toate obiectele, foste proprietatea întreprinderii de pompe funebre Fr. W. Elges, pe care, pentru a putea corăspunde tuturor așteptărilor publicului, a îmbogățit-o cu cosciuge nouă, cu cruci, cu acoperitoare, cu cumuni etc., de așa, că întreprinderea poate face înmormântări, în Sibiu și afară de Sibiu, pentru oameni avuți și pentru cei mai scăpați. Ba se poate vinde și pentru morții de pe sate cosciuge, cruci, coperitoare, papuci, cumuni, cu prețuri mici. În afară de considerantul amintit, la cumpărare s'a mai avut în vedere, ca venitul curat să intre la fondul „Azilului“, chiebat să adăpostească pe bătrânii noștri neputincioși și pe orfanii noștri, mai departe, ca lucrările de măsurit, de lustruit etc., să se facă de oameni de ai noștri și tot oameni de ai noștri să fie angajați în prăvălia întreprinderii și la celelalte lucrări, cum sunt îngropătorii (cioclii), la cari precum să știe sunt chemați meseriași etc. Cu un cuvânt s'au avut în vedere scopuri naționale, comerciale și industriale românești. Prăvălia este plasată în casa fabricantului G. Moess din Strada Quer Nr. 3, iar cu conducerea aface-

meseriași, care împingând andreaa, care trăgând acul, care mănând ciocanul sau barba. Ștefan Stroiici spuse lui Ploscan că orasul lui se aseamănă cu un știubeiu de albine.

Ploscan zâmbi.

— Astăzi îi liniște, Jupâne, să vezi ce este în zi de târg. Păcat că n'ai venit luna trecută, în vremea iarmarocului (târgului de țară): de sgomot mare ce eră pe uliță nici nu te mai puteai auzi când vorbeai cu un prieten.

Părintele Isaia, din tinerețele lui nu mai fusese prin Bârlad, tăcea dar se vedea că inima îi este adânc mișcată prin amintirile stărnite într'însa.

În sfârșit ajunseră la casa lui Ploscan, o clădire de piatră cu două rânduri, lată de vre-o șapte stânjani la uliță, dar prelungindu-se mult în curtea care era mai lată decât casa și împrejmuată cu zid. Ei nu intrară ca în celelalte case, prin dugheana care cuprindea tot rândul de jos, ci prin

o poartă mare care se afla în partea din dreapta zidului, despre uliță. Spre mirarea călătorilor, Ploscan, care apucase înainte, nu cărnă la stânga, spre casă, dar merse drept spre grădina ce se vedea în fund și care era despărțită de ograda printr'un zaplaz (pălan).

— În rândul de sus al casei celei mari sunt odăi unde, în schimbul unei plăți, se adăpostesc călătorii, zise Toma Alimoș tovarășilor săi, dar pe noi, Ploscan ne găzduiește în casa din grădina unde șede însuși.

O porțiță așezată în zaplaz ducea în grădină și înaintea ei așteptau mai mulți argați. Ploscan descălecă, rugă pe oaspeții săi să descălece și ei și să încredințeze caii lor argaților apoi, deschizându-le porțița, îi pofti să între.

Dealungul zaplazului era ca o perdea de soci, care ascundeă casa cu un singur rând și cu acoperământul de olane, așezată numai la vre-o trei stânjani de această perdea și a cărei față era întoarsă spre grădină. Intrai printr'un cerdac ridicat de trei

palme deasupra pământului, lat de patru palme la capete, iar la mijloc, de-asupra gârliciului pivniții, de șase. În capul scării îi așteptă o fată tânără, cu părul negru, cu ochi mari și negri ca murile și fața de o frumuseță plină de gingășie. De statura mijlocie, purtă deasupra unei cămeși albe, cusută cu fir, o bondă fără mâneci de catifea neagră, căptușită cu atlas galbăn, un colan de fir de aur, închis cu paftale mari de argint, suflăte cu flori de aur și, peste o fustă albă cusută cu fir la marginea de jos, o fotă de țesătură de mătasă neagră, cu dungi înguste de fir. Pe cap avea o basma (cârpă) de mătasă galbănă, cu găitan și ciapraz de fir la margini, iar în picioare cisme de piele galbănă.

Când Părintele Isaia ajunse la scară, fata scobori repede treptele, căzî în genunchi, îi sărută mâna și-i ură bună venire în casa tătâne-său. Părintele o sărută pe frunte, o ridică și o binecuvântă. Fata se închină înaintea lui Toma Alimoș care o netezi pe obraz, zicându-i:

rilor de înmormântare s'a încredințat membrul din direcțiune, dl *Iovan Roman*, patronul salonului de barberie, ce să găsește peste drum de prăvălie.

Suma totală a averii Reuniunii e de cor. 18,259.87, cu un sporiu de cor. 1552.51 față de 1911. Fondul propriu al „Azilului” de care e vorba mai sus, a ajuns suma de cor. 3,908.21; apoi celelalte fonduri ale lui, ca: *Fondul Pant. Lucuța* al „Azilului” a ajuns la cor. 975.72; *fondul Vic. Torășianu* la cor. 745.83; *fondul căpitanul Ion Toma* la cor. 2,411.71; iar *fondul Petru Ciora* la cor. 222.43, fiind suma totală a tuturor acestora cor. 8,263.90. Suma totală a averii Reuniunii și a fondului „Azilului” e de cor. 26,523.77, cu un crescământ total de cor. 2,025.57, față de anul 1911.

Adunarea generală între altele aprobând cumpărarea întreprinderii de înmormântări, a obligat pe moștenitorii membrilor răposați să se folosească la cazurile de înmormântări de întreprinderea Reuniunii, îndrumând totodată direcțiunea să facă apel către preoțimea și ceilalți cărturari ai noștri, din toate părțile, să îndemne populațiunea să sprijinească această întreprindere umanitară și folositoare înscriindu-se de membri etc.

La finea adunării, veteranul prezident-director, dl *Pant. Lucuța*, cu considerare la vârsta înaintată și la starea-i sanitară sdruncinată, mulțumind pentru încrederea, ce i s'a dat dela întemeierea Reuniunii a cerut, ca adunarea generală, să-l absoalve de onorifică misiune de prezident-director al ei, promițând că și pe viitor va lucra după putință la promovarea afacerilor umanitare ale ei. După ce dl *Lucuța* n'a cedat stăruitoarelor invitații de a revoca demisia, adunarea generală, la propunerea membrului *I. B. Boiu*, paroh, îl declară cu multă însuflețire prezident onorar al Reuniunii, cu dreptul de a prezida oricând ședințele direcțiunii și ale adunării generale.

La 30 Martie n. ținându-se adunare generală extra-ordinară, aceasta a ales prezident pe întemeietorul și fostul secretar al ei, dl *Victor Torășianu*, iar de secretar pe parohul *I. B. Boiu*, iar membru în direcțiune pe harnicul inv. pensionat *Romul Simu*.

Precum să vede din toate, acest așezământ de binefacere este vrednic să-l sprijinim și noi orașenii dar și frații de pe sate!

„Dreptul Iov”.

Știri politice din străinătate

Războiul balcanic e pe sfârșite, afară de luptele dela Scutari. La Ceatalgea, în zilele de 16/29 și 17/30 Martie s'a dat cea din urmă luptă mare între armata turcă și bulgară. Aici au învins Turcii întâia oară pe Bulgari într'o luptă mare. Bulgarii au fost cuprinși de groază și s'au retras fugând dinaintea Turcilor, perzând o mie de morți și aproape cinci mii de răniți, pe cari l-au lăsat în mâinile Turcilor. În fuga lor fără nici o rânduială, soldații bulgari și-au pierdut și șepcile, după cum spune Enver-bei într'o telegramă adresată mamei sale. Biruința aceasta nu va mai schimba nimic din faptul, că Turcii au pierdut aproape tot ce au avut în Europa.

Despre cele din urmă lupte dela Adrianopol se mai publică și acum amănunte. Interesant e ceea ce spune *Sucri-Pașa*, fostul comandant al Adrianopolului. El povestește, că cei dintâi soldați, cari au pătruns în oraș, au fost din armata sârbească. Dar a rămas surprins, când a auzit pe soldați vorbind românește, nu sârbește. Erau regimentele românești din Sârbia-răsăriteană. Și aici Românii au dat dovadă de vitejia lor cea mare, prin care au întrecut pe Bulgari, Sârbi și Greci.

La Scutari continuă asalturile armatei sârbo-muntenegrine. Asaltul din săptămâna trecută a fost împreunat cu mari pierderi pentru aliați, cari au avut 2000 de morți și peste 2000 de răniți. Cu toate acestea, ei nu vor să se lase de ideea de-a cuprinde Scutari și Sâmbătă au început un asalt nou.

Puterile — după cum am spus și în numărul trecut — au hotărât să trimită corăbiile de război în fața porturilor muntenegrine, ca astfel să-i silască pe aliați să înceteze bombardarea. Până acum măsura aceasta a Puterilor n'a avut nici un rezultat, ba vapoarele grecești au continuat să aducă trupe sârbești dela Salonic la Scutari. Un vapor mare austriac a oprit două corăbii de transport să mai înainteze. Și „*Hami-die*”, vestitul vapor turcesc, a mai scufundat niște vapoare grecești.

Cauza, de Muntenegrinii și Sârbii nu vor să se supună ordinelor Puterilor, cari au hotărât, ca Scutari să rămână al Albaniei, e purtarea necinstită a Rusiei. Guvernul rusesc n'a primit și el hotărârea celorlalte Puteri, ci de odată a trimis la Muntenegrin și un vapor cu tunuri, puști și tot ce trebuie. Nu e deci mirare, că piticul Muntenegrin crede, că-și poate bate joc mai ales de monarhia noastră.

Incurcături face acum și Grecia, care vrea să păstreze întreaga Albanie-de-mezăzi. La aceasta se împotrivesc Austria, dar mai ales Italia, care e gata să trimită corăbii de război cu soldați, pentru a opri pe Greci dela stăpânirea coastei din Marea-Adriatică. Grecii fac mare gălăgie și cer boicotarea mărfurilor italiene și austriace.

Intr'aceea tratativele de pace continuă, purtate fiind de ambasadorii Puterilor cu Turcia și cu aliații balcanici. Turcia a primit condițiunile propuse de Puteri, statele balcanice mai cer însă și alte lucruri, la cari Turcia nu vrea să se supună.

Ministrul de externe rus a declarat, că pacea se va încheia, dar e temere de o încălcare între Bulgari și Sârbi mai ales. Prin tratatul (contractul) încheiat înainte de începerea războiului se hotărâse, ca Monastirul (Bitolia) să rămână Bulgariei. Sârbii îl cer acum pentru ei, odată pentru că ei l-au cucerit dela Turci, afară de aceea ei au ajutat pe Bulgari să cuprindă Adrianopolul și i-au ajutat și-i ajută și la Ceatalgea.

Silistria au hotărât ambasadorii dela Petersburg să fie a României. În privința aceasta s'a făcut o înțelegere între Puterile Triplei-Alianțe și ale Triplei-Înțelegeri. Dintre acestea Rusia a vrut să dovedească României, că îi este binevoitoare și așteaptă dela ea să nu mai țină cu Austro-Ungaria. Ambasadorul francez *Delcassé* încă a declarat, că nu se lasă până nu va rupe România dela alianța cu Austria.*)

Hotărârea aceasta bucură pe toate guvernele, căci e nădejde, că Bulgaria se va supune ei. Dacă nu se va supune, România va fi silită să ocupe Silistria și ținutul dela marginea de meazăzi a Dobrogei cu armata. Se înțelege, că atunci nu s'ar mulțumi numai cu cât a hotărât conferința, ci ar cuprinde din Bulgaria de lângă Dunare mai mult. Asta cu atât mai vădit, că pe lângă Dunare satele sunt mai toate românești în Bulgaria.

E însă speranța, că Bulgaria, care va avea mult de lucru în Macedonia, nu va cutreza să încerce puterea armatei române, care nu e compusă din soldați ruși de foame și goli, cum a fost cea turcească dela Lule-Burgas și Kirkilise.

*) Cum stăm în privința acestor încercări, se va vedea și la noi din încercările, ce le va face guvernul din Pesta, ca să ne înțele cu o pace mincinoasă. *Căci sinxla României se răsfrânge în mare măsură și asupra națiunii române din Ardeal și Ungaria.*

— Bine te-am găsit, fetiço.

Apoi, arătând cu mâna spre cei trei tineri, îi numi pe rând, pe jupân Pârveu, ruda lui Basarab, Voievodul Țării Românești, pe kneazul Ștefan Stroici de peste munți și pe jupân Mihu, nepotul Părintelui Isaia.

Fata se închină adânc la rostirea numelui rudei lui Basarab și în privirea ei, totodată spărietă și mirată, se cetă destul de lămurit plăcerea de a se găsi în fața unui om așa de însemnat. Închinarea de care avură parte Stroici și Mihu fu mult mai puțin adâncă deși zâmbetul fetei arăta că fețele lor frumoase și deschise nu-i desplăceau.

Părintele cu tovarășii săi urcără treptele; Ploscan și fiică sa îi urmară. Casa fiind încăpătoare, patru odăi erau pregătite pentru cinci oaspeți; în trei fură găzduiți Părintele, Toma Alimoș și Pârveu, fiecare în deosebi, Stroici și cu Mihu împărțiră pe a patra.

Ploscan era un om de vre-o cincizeci și cinci de ani, cu o față rumână și deșteaptă, împodobită cu o păreche de lungi musteți albe care atârnavă în jos. De statură mijlocie, era spătos și începea a face pântec. Peste bonda albastră, cusută cu găitan negru, purta un feliu de dalamă de aba, tot albastră, a cărei piepturi, când se încheia, se încrucișau, sponcile mergând dela umărul stâng la șoldul drept. Mijlocul îi era cuprins într'un brâu lat de piele neagră, fără flori, dar având mai multe buzunare. Brăul stringea nădragii de aba albastră care, la genunchi, intrau în ciubote de iuț negru.

Ploscan era unul din negustorii cei mai bogați din Bârlad: în dușenile și în hambarele lui ținea tot felul de marfă: băcălii, țesături, fier și lucruri de aramă venind din Tarigrad, dela Venetia și dela Genova. El vindea mai ales cu ridicata. Fiu de negustori bogați, în tinerețile lui călă-

torise mult, mergând să-și facă cumpărăturile la locul unde se făcea marfa și aducea în schimb pe acea din țările care se învecinau cu Dunărea. Văzuse toate șchelele Răsăritului, Italia întregă și ajunsese chiar până la Marsilia și la Barcelona.

Dupăce înaintase în vârstă și ajunsese de mai multeori șoltuz al Bârladului, treapta cea mai înaltă la care putea năzuî un negustor, începuse să trimită pe fiul său, Mitru, pentru a face cumpărăturile în țări străine. Cu patru ani înaintea întâmplărilor povestite aici, Ploscan fusese lovit de o crudă nenorocire. Mitru căzu la Candia sub cuțitul unui căpitan de vas sicilian, ca care se certase la prilejul unei petreceri cu muieri. Lovitura era mai ales crudă pentru soția negustorului, Tofana, care lubea pe fiul ei peste tot. Ea nu-i supraviețui decât câteva luni și lasă pe Ploscan singur cu fiică-sa, Mitrana.

Poezii populare.

Dorule, ardă-te focul,
Tot la mine-ți afli locul.
Multă lume am umblat
Și de dor nu m'am scăpat.
Frunză verde floricea,
Vină mândră, draga mea,
Dorul dela mine-l ea,
Dă-mi în loc gurița ta.
Dă-mi un pic de sărutat,
Să mă văd de dor scăpat.
Că de mult mi s'a urit
Să port dorul suspinând.
Floare albă din grădină,
Inima de dor suspină,
Sufletul de jele-mi arde,
Că de mândra n'avui parte.

Fă-mă Doamne rândunea,
Să zbor la mândruța mea,
Să-i pot cere împrumut
În tot ceasul s'o sărut,
Că mi drag a săruta,
Parcă-mi crește inima.
Și gurița ei mi dragă
N'aș da-o pe țara 'ntreagă.
Dar zău ochii amândoi
Plătesc opt părechi de poi,
Și plătesc sprâncenele
Cât ceriul cu stelele.

Frunză verde trei bujori,
Culese de prin Săsciori,
Frunză verde și una,
Culese de Ioan Toma.

Din America.

Versul înstrăinatului.

Of Ardeal pământ iubit,
Care ești spre Răsărit,
Când am eșit eu din tine,
Cu mult plâns și cu suspine
Am eșit pe-un an pe doi,
Să mă 'ntorc iar înapoi.
Dar din doi ani ce-avui gând
Am împlinit șeasă 'n rând,
Că America-i înșelătoare.
Ea m'a depărtat prea tare.
Tocmai dela răsărit
Am venit pân' la sfințit,
Unde sfinte sfântul soare,
Nu-l mai vezi peste rozoare,
La marginea pământului
În statul Origonului.

Uraganul din America.

În foaia din săptămâna trecută am scris mai multe amănunte asupra uraganului din America de Nord. Chipul nostru de azi ne arată, cum o moșie a fost ruinată cu totul. Vântul cel mare a descoperit și stricat total casele, iar după aceea a mai dat și o ploaie mare, care a înecat totul pe moșie. Atât oamenii cât și vitele dela curte s'au înecat în valurile furioase ale apei.

Vai, banul, arză-l focul,
Cum depărtează omul.
America-i lăcomie,
Pleacă omul și nu știe:
Face bani, sau datorie,
Ori mai mare sărăcie.

Bate vântulețule,
Sara diminețile,
De-mi adu multe scrisori
Dela părinți și surori,
Care-mi scriu de multeori.
Și mă 'ntreabă când va fi
Ziua de-a ne întâlni.
Dragii mei, părinți, surori,
Vă răspund eu cu fiori,
Fiți buni și mai așteptați
Și pe Dumnezeu rugați,
Ca să-mi deie norocire,
Pân' la dulcea întâlnire
Când voi veni, nu știu eu,
Știe numai Dumnezeu.

Frunză verde de mohor
Cine n'a fost pe vapor
Acel nu știe de dor,
Cine n'a trecut Oceanul
Nu știe ce e amarul.
Oceanule apă lată
Cine vrea să te mai treacă,
Acel mă 'ntrebe pe mine
Ca să-i spun că-i rău sau bine
Iară cin' nu vrea să creadă
Poate veni ca să vadă.

M'am jurat azi-noapte 'n gând
Să trec Oceanul 'notând,
Să dau ochi părinților
Să-mi alin cumplitul dor,
Oceanu-i mare de tot
Și nu-i chip să-l treci înot.
Doamne sacă-l până 'n fund
Să rămână numai prund
Să-l trec cu picioarele
Să-mi văd sorioarele,
Să-l străbat din fugă drept
Părinții să-i strâng la pept.

Rânduia mi-a fost mie
Să umblu tot prin pustie,
Să n'am parte de soție,
Rele mi-a fost zilele,
Să-mi dorese copilele,
Care le-am lăsat străine,
Fără milă dela nime.
Rânduia mi-a fost așa
Să-mi dorese familia,
Pe maica și pe tata,
Pe-ale mele dulci surori,
Ce-a plânge de multeori
După al lui iubit frate,
Ce-i dus în țară departe,
Cine ști, mai vine, poate,
Că așa-i de 'ndepărtare
Ca și omul care moare.

Fraților care-a-ți cetit,
Ieu poate n'am potrivit
Dar mă rog să fiu scuzat
Că nu sunt așa 'nvățat.

Vasilie Florea din Alămor,
azi în Portland Ore.

Epigrame.

Unui care nu se ține
de cuvânt.

Cum mai poți să chemi ca martor
Cinstea, — cea mai mândră floare, —
Când deatâta-ori pe dânsa
O ai călcat-o 'n picioare?

Petru O. Orlățanu.

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 10 Aprilie n.

Dr. Nicolae Iorga se află la Londra, unde reprezintă Universitatea și Academia Română în congresul internațional de Istorie și unde va ține și câteva conferințe. D-sa a fost invitat să țină și o prelegere la Universitatea din Oxford.

Cât de mult e recunoscută știința dlui Iorga în străinătate, se vede și de-acolo, că cel mai mare profesor de Istorie al Germaniei, dl Lamprecht, l-a rugat să asiste (iee parte) la examenul, pe care-l va depune în Lipsa fiul părintelui-protopop Ion Căndea din Avrig. Anul trecut am fost vestit, că tinărul acesta, care va deveni fela neamului nostru, a fost numit Doctor la Universitatea din Cernăuți sub auspiciile Impăratului, care i-a dăruit un inel prețios.

† **Gheorghe Gr. Cantacuzino,** fost primministru al României și șef al partidului conservator, a murit la 23 Martie v. în etate de 76 ani.

Conducerea fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor români ne trimite întâiul raport despre starea acestui hșezământ cultural, menit să ușureze traiul la bătrânețe al ziaristilor români. Averea fundațiunii a fost la sfârșitul anului 1912 de 40 de mii 388 cor., o sumă frumoasă pentru timpul scurt, decând s'a început lucrarea în privința aceasta.

Cu prilejul acesta indemnăm de nou pe toți Români să nu uite a sprijini cu sume cât de mici fundațiunea aceasta. Nu trebuie să uităm, că la noi ocupațiunea de ziarist e nu numai un apostolat, ci și o jertfă, căci gazetele noastre naționale, cari nu au la îndemână fondurile statului, ale bogătașilor și ale partidelor, nici mișelia de-a se vinde pentru bani bancherilor și altora, duc o viață grea și nu-și pot ajuta cum se cade nici pe redactorii lor ajunși în temniță.

Distingerea unor ofițeri români. Pentru buna purtare și buna îngrijire a feciorilor mobilizați în Dalmația, comanda corpului al 16-lea de armată din Ragusa (Dalmația) a dat mai multe *decrete de merite distinse* mai multor ofițeri. Intre cei laudați în felul acesta sunt și ofițerii români *Silvia Pațifa*, căpitan în regim. 50 (Stolaț), *Silviu Cutcanu*, căpitan în reg. 69 (Castelnuovo) și locotenentul *Ioan Maniu* din regim. de artilerie de munte Nr. 5. — Trăească!

O distincere meritată. Ministrul școalelor din România a decorat pe dl *Ignatie Mircea* din București, de origine din *Cața*, cu medalia „*Răsplata muncii pentru învățământ cl. I.*”, iar pe d-nii *Gheorghe Comșa*, *N. Boeru*, *Gh. Teodor*, *Atanasie Ursu*, *I. Bucur*, *I. Lungu*, *D. Stanciu*, *Gh. Boeru* și *Gh. Diacu*, toți din *Cața* și cu locuința în București, cu aceeaș medalie cl. II. Aceștia sunt bravii Români, cari au lucrat mai mult pentru clădirea frumoasei școale din *Cața*. Fapta ministrului român e cel mai bun răspuns dat nemernicilor, cari le-au pus tot felul de piedeci la împlinirea unei mari fapte naționale.

Deschidere de cancelarie. Aduc la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria advocațională în Săliște, strada Podului. — *Dr. Onisifor Soră*, avocat.

Palatul Ligei Culturale. Comitetul central al Ligii Culturale a primit locul de lângă Dâmbovița dăruit de Primăria capitalei București. Aici își va clădi Liga Palatul ei.

Poporațiunea României. Spre deosebire de direcțiunea statistice din Pesta, căreia i-a trebuit un an întreg, ca să publice rezultatul provizor al recensământului din 1910, cei din România l-au publicat după o lună și jumătate. Cauza a fost la cei din Pesta dorința de-a falsifica cât mai mult cifrele, pentruca să scoată cât mai mulți Maghiari.

Poporațiunea României e după ținuturi aceasta:

Moldova:	2 mil.	145 mii	464	locuitori
Muntenia:	3	298	344	"
Oltenia:	1	413	897	"
Dobrogea:	—	390	306	"
<hr/>				
Cu totul	7	248	061	"

De când cu recensământul din 1899, poporațiunea României a crescut cu 1 mil. 291 mii 371. Cea mai mare creștere a fost în Dobrogea, unde poporațiunea trăește mai bine, având și pământ destul, cea mai mică în Moldova cutropită de omidele jidane.

Din poporațiunea întregă, 5 mil. 918 mii 928 (adecă aproape 6 milioane) trăește la sate, iar 1 mil. 329 mii 133 la orașe. România e deci o țară de țărani.

Orașele cele mai mari sunt: *Bucureștii* cu 338 mii 109 suflete, *Iasi* cu 75 mii 882, *Galafii* cu 71 mii 719, *Braila* cu 64 mii 730, *Ploieștii* cu 56 mii 594 și *Craiova* cu 51 mii 973. Celelalte orașe au sub 50 de mii, *Constanța* 26 de mii 628 suflete.

O expoziție de pictură nouă, numită „*Hautelisse*” se află de câteva zile în orașul nostru, în sala dela *Gesellschaftshaus*. Evorba de un nou fel de pictură pe mătasă, postav, piele, sticlă etc., care se poate învăța din partea damelor foarte ușor, fără a avea lipsă de cunoștințe speciale. Expoziția e deschisă zilnic dela 9—6 seara. Marța viitoare se va începe și un curs pentru acele dame, cari doresc să învețe aceasta pictură nouă și ușoară. Aranjatorul expoziției este dl *Eduard Ubach* din Berlin, unde s'a aflat noua invenție.

Spre știre.

Facem cunoscut, că fiind acum primul pătrar de an împlinit, oricine poate să aboneze foaia, de acum până la finea anului cu 3 cor. 30 bani sau pe 6 luni cu 2 cor. 20 bani. — Toți abonații cei noi primesc în cinste partea frumosului roman „*Cu paloșul*”, care s'a publicat până acum în foaie. — Numeri de probă se trimit, la cerere, oricui gratis. E deajuns a scrie o carte postală.

Dacă l'a vr'un abonat vechiu îi lipsește vr'un număr, în care s'a publicat „*Cu paloșul*”, să ne scrie pe o carte postală, și o să-i trimitem îndată cele dorite. În luna lui Ianuarie și Februarie, — când incurg abonamentele de peste tot locul și suntem îngrămădiți cu fel de fel de cereri, — ușor s'a putut trece cu vederea, ca vr'un abonat să nu fi primit cine știe ce lucru mărunț. Acum însă, după ce a trecut toiu lucrului mai greu, împlinim după putință cu plăcere orice dorință, fie ea cât de mică. Ne rugăm numai ca fiecare să scrie cât se poate de scurt și descurcat.

Comerțiu „maghiar“. În Pesta s-a ținut reuniunea regnicolară (din țara întregă) maghiară a celor aplicați în comerțiu adunarea generală. Cu prilejul acesta s'a ales un comitet nou compus din următorii „Maghiari“: *Dr. Weis, Taubner, Schlanger Morif, Berger Simon, Lendler Imre, Polac Antal, Rosenberg Leopold, Morvai Izidor, Con Bela, Schwitzer Sandor* și alți *Goldsteini* și *Silberbergi*, toți „maghiar emberi“ curați, dar tăiați.

Acesta e comerțul *maghiar!*

O fabrică de tunuri în Ungaria. Guvernul vrea să prezinte dietei un proiect de lege, prin care se hotărăște înființarea unei fabrici de tunuri în Ungaria. Orașul, unde se va ridica această fabrică e Rab (Ghior) în Ungaria apuseană.

Numai de n'ar păși ca cu fabrica de puști. Se înființase adecă pe vremuri o fabrică de puști „patriotică-națională“. Dar puștile fabricate în ea sau nu se descărcau sau se descărcau așa de strajnic, încât cu glonțul împreună plecă și țeva. Cu tunurile e și mai greu.

Cum își bat joc la poștă de scriori. E lege internațională, adecă lege valabilă la toate națiunile *culte*, că numele comunei, unde se trimite o scrisoare, poate fi pus în orice limbă obișnuită în ținutul acela. Și acum mai sunt funcționari la poștele din Ungaria, cari nu vreau odată cu capul, ca și poporul maghiar să fie socotit între cele *culte*. Dintr'o comună de lângă Bistrița s'a trimis unei doamne din acest oraș o scrisoare, pe care eră numele ei, strada și numele orașului scris nemțește *Bistritz*. Un ticălos dela poștă s'a făcut, că nu știe, ce e Bistriț, și a trimis scrisoarea la Bistriț în Moravia (Austria), dar cu întârziere, căci acolo a ajuns numai după trei săptămâni. Cei de-acolo au știut însă, de ce „Bistriț“ e vorba și scriind pe ea „Transilvania“, doamna din Bistrița și-a primit în sfârșit scrisoarea.

Rușine!

O dietă prefăcută în cazarmă. Pe întreg rotogolul pământului se găsește o singură dietă, care e totodată și cazarmă de haiduci de țamniță. E dieta Ungariei. Mulțumită lui Tisa, care a scăpat de glonțul lui Covaci, ciompu de dietă a votat o lege, prin care se hotărăște, că în palatul, unde se adună deputații eșiți mai toți din băltoaca tuturor fărădelegilor, să fie totdeauna și o cazarmă, care să adăpostească 54 de haiduci. Aceștia vor avea să păzească pe miniștri și pe deputații guvernamentali de pumnii deputaților opoziționali, aceștia tot jidano-maghiari, ca și cei dintâi.*) Fiecare din acești haiduci are o leafă de 1500 coroane pe an, se'nțelege, că ofițerii lor, un maior, un căpitan și un locotenent mai mult. Nu de mult au fost aleși acești haiduci din cei o sută de concurenți, cari toți trebuiau să fi fost subofițeri la honvezi sau la jandarmerie.

Frumoasă dietă!

Demobilizarea. Secretarul ministerului de honvezi din Budapesta i-a spus unui gazetar de-acolo următoarele: Deocamdată nu poate fi vorba de o demobilizare generală. Până acum au fost trimiși acasă cinci la sută dintre rezerviști, apoi 28 la sută dintre cei mai vechi, în locul lor au fost

*) Intre cei guvernamentali sunt și Jidano-Sașii și câteva buruieni de-ale naționalităților.

însă chemați de cei mai tineri. În curând se va începe împărțirea ajutoarelor pentru familiilor rezerviștilor concentrați, cari s'au dovedit, că nu-și puteau câștiga singure cele trebuincioase pentru susținerea vieții.

Ședința literară a 4-a (festivă) a Reuniunii meseriașilor sibiieni, având în vedere, că Joia din urmă din luna aceasta cade în săptămâna patimilor Domnului, nu să va ține în 24, ci Joi în 17 Aprilie n. la ora 8 sara. Cum în ședința din Martie dl profesor *Dr. A. Crăciunescu* ni-a vorbit și ni-a arătat cu ajutorul schiopticonului minunatele chipuri din testamentul vechiu, în ședința din 17 Aprilie e. D-sa va binevol să ne vorbiască și arete chipuri dela începutul creștinismului.

Emigrările din comitatul Solnoc-Dobâca. După raportul vicecomitelui, anul trecut au emigrat din comitatul Solnoc-Dobâca 3429 persoane. Dintre acestea, 2046 au plecat în România, 1179 în Statele-Unite ale Americii-de-Nord, 97 în America-de-Sud (Argentina), 47 în Germania, 33 în Serbia și restul în alte țări. 3372 s'au anunțat ca servitori și lucrători cu ziua, 38 meseriași și 16 comercianți. Numărul emigranților e însă cu mult mai mare, căci mulți au plecat *fără pașapoarte*, iar numărul acestora crește neconștient, cu toată asprimea pazei dela graniță.

Ungaria a ajuns, să fie țara cea mai ticăloasă, căci nu mai e în stare să-și hrănească pe toți locuitorii. Cauzele sunt ticăloșia guvernelor din Budapesta, cari chinuie pe oameni cu maghiarizarea și cu legi tot mai nedrepte pentru popor. Dar toate acestea se vor răzbuia în curând.

Falsificatori de bani românești. La Bistret în județul Dolj a fost descoperită o bandă de falsificatori de bancnote românești. Căpetenia ei e un Bulgar fost funcționar acolo, unde a făcut tot felul de înșelătorii și a fost condamnat la un an închisoare. Bancnotele le falsificau în Bulgaria, de unde le treceau unii membri ai bandei în România. Nevasta acestui Bulgar, cu numele Cipru, e Româncă din Bistret. Locuitorii au văzut cu mirare, că soacră-sa, o femeie săracă, își face dintr'odată case și-și cumpără pământ. Un fiu al ei, care e soldat, a fost prins schimbând o bancnotă falsă. Numai decât s'au făcut cercetări la mamă-sa, unde au descoperit mai multe hârtii false de 20 de lei. Acum sunt prinși. Se'nțelege, că soacra Bulgarului își va pierde toată averea, pe care o va lua Banca Națională din București, singură îndreptățită să tipărească bani de hârtie.

Viitorul războiului din Balcani. Un medic danez, care a petrecut până aproape de moartea regelui Greciei în apropierea acestuia, povestește într'o foaie daneză, că regele amintea adeseori, că războiul de-acum se va sfârși în curând, dar peste 3—4 ani va izbucni un alt războiu. El da să se înțeleagă, că războiul acesta va fi între Bulgaria și Grecia, cu aceasta din urmă alinându-se și Serbia.

Spor mare. Soția unui căruțaș din Câmpulung (România) a născut în 32 ani de când e măritată 30 de copii. Ea e născută în anul 1868 și s'a măritat la etatea de 15 ani. Dintre toți copiii mai trăesc numai patru fetițe, ceilalți au murit toți la vârsta între șase luni și un an și jumătate. Gemeni n'a avut niciodată.

Școala română din Cleveland (America). La 17 Februarie s'a deschis în Cleveland cea dintâiu școală română pentru ceice nu știu carte. Învățătura se dă în fiecare seară dela orele șapte până la nouă, pentru oameni mari, iar Sâmbăta pentru copii. Dumineca se vor ține conferențe populare.

Școala a fost deschisă cu cheltueala celor doi preoți, vrednici Români, din Cleveland. Acum e rândul Românilor de-acolo să dea dovadă, că știu prețui jertfa preoților nostri și cultura națională, cei neștiutori de carte alergând cu sârguință în fiecare seară la învățatură, cei știutori îndemnând pe tovarășii lor neștiutori să meargă.

Pilda din Cleveland trebuie urmată în America în toate locurile, unde sunt Români. Celce se va alege cu știință de carte și cu mintea mai luminată va profita, mai mult din petrecerea lui în America, decât chiar banii cari îi câștigă.

Foc mare în Tâlmaciu. În zilele trecute a izbucnit un foc uriaș la depozitele (magazinele) de lemne ale Societății italiene. Focul eră atârnat de un vânt mare. Pagubele sunt de trei-patru sute de mii de coroane. Lemnele au fost asigurate. Se zice, că focul ar fi fost pus, de aceea jandarmii au pornit cercetări.

Silistria, care e cauza conflictului românobulgar, e un orașel sărăcăcios cu 12 mii de suflete, din cari 6000 Turci, 3000 Români și... 3000 Bulgari. Se'nțelege deci, că populația aceasta nu e mare procopsală pentru România, dar sunt de însemnătate dealurile din dosul Silistriei, cari stăpânesc Dunărea. Pe acestea le vrea România. Bulgaria le-a dat, dar fără orașel. Ar fi cam curios lucru să se invoască România cu înțăriturile Silistriei și lângă ele cu orașul dușmanului...

Ciocnire de trenuri. În stația Moscica (Galiția) a fost o ciocnire între două trenuri de marfă. Mecanicul unui tren nu băgase de seamă la semnalul, care arată, că în gară e deja un tren, și intră peste el. Din personalul trenului au fost omorâți trei, unul e rănit greu. Șapte vagoane cu marfă au fost zdrobite, amândouă locomotivele au suferit stricăciuni.

Boale molipsitoare în Bulgaria și Serbia. Direcțiunea sanitară din București a aflat, că în Bulgaria întregă bântuie *vărsatul* (bubatul) *negru*, care seceră o mulțime de oameni. Doctorii lipsesc, și altminteri îngrijirile sanitare nu prea sunt de laudă în Bulgaria, așa că boala se răspândește tot mai mult.

În Serbia bântuie *tifosul* (lingoarea), care omoară copiii dela cinci la zece ani și pe bătrâni. Numai în orașelul Negotin sunt peste cinci sute de bolnavi de tifos.

În România se tem să nu pătrundă boalele acestea și acolo, căci e știut, că primăvara intră o mulțime de lucrători bulgari și sârbi în țară.

Boala regelui Nichita. Nu de mult se răspândise svonul, că regele Muntenegrului a fost omorât, ba că a murit fiind lovit de gută. Știrile acestea s'au desmințit. Acum se spune, că într'o zi a fumat foarte mult și s'a otrăvit cu nicotină, otrava tutunului. Urmarea a fost, că a căzut amețit ca mort. După ce medicii i-au dat ajutorul trebuincios, și-a venit iară în fire. Amețea la aceasta a fost apoi cauza svonului despre moartea lui.

Panica (groaza) într-o biserică. În ziua Paștilor catolice s'a întâmplat în biserică din Ciongrad (Ungaria) o mare nenorocire. Biserica era plină de credincioși, înaintea altarului steteau fete îmbrăcate în haine albe și ținând în mână lumânări aprinse. La o fată i-s'a aprins vălul, care îi acoperia capul. Focul a fost stâns numai decît, dar mulțimea din biserică, auzind strigătul „foc“ s'a îngrozit și a dat să iasă afară. În învălmășala cea mare au fost mulți oameni, mai ales copii și femei, călcați în picioare și răniți rău.

Întâmplarea aceasta arată de nou, că în caz de primejdie într'un local, unde sunt adunați mulți oameni (în biserici, școli, teatre ș. a.), în caz de primejdie omul să nu-și piardă cumpătul și să rămână liniștit, căci nenorocirile nu le pricinuesc focul, ci fuga nebună a oamenilor.

Om tare de fire. Lucrătorul Martin Paulson din America căzuse din tren. Apucând sub roatele trenului cu un braț, acesta i-a fost tăiat. Nimeni din tren nu observase nenorocirea. Paulson nu și-a pierdut însă firea, ci după ce a trecut trenul s'a ridicat de jos, și-a luat brațul tăiat în mână, ce i-a mai rămas și s'a dus la cantonul cel mai apropiat, unde un medic chemat prin telefon i-a legat iute ciompu, ca să oprească scurgerea sîngelui. Căruța cerută tot prin telefon, ca să-l ducă la spital, a întârziat. Paulson și-a luat atunci de nou brațul tăiat și a plecat pe jos la spitalul din orașelul apropiat.

Leacurile băbești. În comuna Lovnic (comit. Târnavei-mari) a murit un țăran din cauza leacurilor băbești. E vorba de Martin Dangel (Sas), tată la trei copii. El avea o bubă mică la bărbie, care nu voia să se vindece de loc, cu toate unsoarele, ce le întrebuințase. Atunci ceru sfatul unei femei din comună, care făcea pe doctoarea. Aceasta i-a dat o alifie (unsoare de leac), în care era și argint viu, o otrăvă puternică. Ungându-se cu această alifie, i s'a otrăvit sîngele. Medicul chemat nu l-a mai putut ajuta și bietul om a murit. „Doftoreasa“ a fost dată în judecată.

Întă ce pățește celce se ferește, din prostie și sgarzenie, de medicul adevărat.

Glumă primejdioasă. Treizeci de țărani din Galiția petrecuseră pe rudele și prietenii lor, cari plecaseră la America, până la o gară. La întoarcere au trecut într-o luntre peste râul Visloș, care era tare umflat. Câțiva dintre bărbați, fiind beți, au început să lege luntrea, ca să sperie pe femei. Urmasa a fost, că luntrea s'a răsturnat și șaptesprezece dintre ei s'au înecat în râu. Cu focul și cu apa să nu se joace omul!

Foc mare a izbucnit — după cum ni se scrie — Vineri în 4 Aprilie n., la oarele 10 înainte de amiază, în comuna Deuș (comitatul Cojocnei). S'a aprins întâiu șura și poiata lui Teodor Pop și de aci focul a cuprins întreaga uliță, arzând și pustiind locuințele alor 17 oameni, așa încât au putut scăpa numai cu hainele ce-au fost pe ei, fără să le rămână ce să imbuce odată. Sărmanii nenorociți sunt toți Români afară de un Jidan. — Frații români, cari ar voi să le deie ceva mână de ajutor bieților nenorociți, să se adreseze la Ioan Chira în Deuș (Dios), u. p. Kajánto, de unde se vor împărți fiecărui nenorocit după stare. Deuș, 7 Aprilie 1913. *Ioan Clara*, abonat Nr. 12,534.

Cum se croesc baronii în Ungaria. Șirul fărădelegilor, înșelătoriilor și pungășiilor săvârșite de ceice ne guvernează de ani de zile e fără sfârșit și noi încă am arătat din când în când câte una mai boacănă. Acum s'a descoperit alta. În orașul Brunn (provincia Moravia din Austria) trăește un Jidan Kürschner (Chirșnăr), fabricant de zăhar. În anul 1910 a fost făcut baron. Dar cum? El nu e cetățean al Ungariei, nu trăește la noi, n'a făcut nimic pentru țară. Un director de bancă jidană din Pesta i-a scris, că de va plăti opt sute de mii de coroane pentru cassa partidului guvernamental, va fi făcut baron. Jidanul fudul și bogat s'a grăbit să dea sutele de mii și pe deasupra și alte câteva sume grase celorce l-au „ajutat“, și acum iată-l pe nepotul negustorului de zdrențe din Galiția „moghiar baro“. Se și potrivă între grofii și baronii dela noi!

Luptele din Tripolis. Italienii mai au și acum de furcă cu Arabii din Tripolis. Nu de mult a fost o luptă, în care Italienii au avut câteva sute de morți și răniți.

Perderile marinei engleze. După un raport publicat de ministerul de comerț al Angliei, în timpul dela 1 Iulie 1911 până la 30 Iunie 1912 s'au prăpădit 40 de corăbii engleze, 15 vapoare și 25 corăbii cu pânze. Numărul morților a fost de 2890, mai mare decum au fost vreodată. Numărul morților e așa de urcat din cauza mulțimii celor periți când cu naufragiul uriașului vapor „Titanic“.

Acoperiți de o avalanșă. În munții Alpi, o avalanșă a acoperit opt bărbați și o femeie din München (capitala Bavariei din Germania), pe cari îi apucase pofta să facă o plimbare prin Alpii acoperiți de zăpadă. Din Innsbruck (Tirol) au plecat mai mulți oameni să încerce să-i scoată de subormanul de zăpadă și gheață.

Un înșelător cu cele sfinte. În comuna Coconi (jud. Ilfov, România) a răsărit, acum câțiva ani, un sfânt mincinos. Un țăran, cam slab de minte pentru lucrurile bune, dar tare în înșelătorii, a eșit într-o bună zi pe ulița cea mare a satului și a început să dea de veste, că e sfânt, că în noaptea trecută i-s'a arătat Dumnezeu și l-a dat darul de-a ertă păcatele și de-a vindeca boalele. Unii oameni, tari în prostie, l-au crezut și ca să-l imbuneze și să îndrepteze darul lui asupra lor, au început să-i aducă daruri, care o bănicioară de cucuruz, care ouă, care grăini, care chiar și bani. Aflându-se despre înșelătoriile lui, a fost arestat. Trei ani a stat liniștit. Acum a început de nou să facă pe „sfântul“ și să înșele pe oameni. El a dat de veste, că a descoperit niște hapuri (pilule de doftorii), cari vindecă orice boală. Și acum s'au găsit proști, cari să-l umfle cu daruri pentru hapurile lui. Aflând procurorul din București despre nouăle isprăvi ale înșelătorului, a dat ordin să fie de nou arestat. Acum e în închisoare la București.

Din păstor, milionar. Un biet de păstor cu numele Bondand din Franța-de-mezăzi a moștenit 37 milioane de lei. El fusese crescut de oameni străini, căci nimeni nu știa, cine e tatăl său, pe care nu-l văzuse nici el niciodată. A trăit slujind la unul și la altul, pe urmă a fost păstorul satului. Acum s'a pomenit, că un milionar l-a făcut moștenitorul unei averi de 37 milioane. Avea-va moștenitorul și mintea trebuincioasă pentru atâta noroc?

Sărăcia în Galiția e așa de mare, încât guvernul din Viena a hotărît să facă drumuri și clădiri în valoare de un milion de coroane, pentruca lumea nevoieșă să aibă lucru și câștig.

Ofițerii rusești. Cu toată prietenia groasă dintre Francezi și Ruși, prietenie îndreptată împotriva Germaniei, Austro-Ungariei și României, tot se mai găsește câte o gazetă franțuzească iubitoare de adevăr, care arată ce fel de poame sunt Rușii. Așa scrie una despre ofițerii ruși și ne dă câteva pilde despre sălbătăcia lor. Un colonel rus din Chieff cu numele *Lilir* a omorât pe șeful orheștrei (capelmastru) dintr'un teatru, pentrucă n'a vrut să cânte un cântec, pe care-l voia. Ucigașul a fost condamnat la — patru luni închisoare, dar n'a stat nici patru luni, căci a fost ertat. Un sergent-major *Popoff* din Cita a ucis pe un crâjmar, fiindcă nu i-a mai dat beutură, altul a omorât doi Jidani, fiindcă nu i-au dat bani, locotenentul *Lopuzin* a omorât pe un negustor, un ofițer a omorât pe o femeie, alt ofițer a venit cu mai mulți soldați într'o crâjmă și și-a bătut joc de femei după ce a spart tot ce a fost în crâjmă. În Chieff ofițerul *Sivanoff*, beat, cum sunt mulți ofițeri ruși, a omorât pe un portar, ofițerul *Begenoff* din Grubesen omoară pe un biet potcovar, ofițerul *Bercenco* împușcă în Romî pe un gazetar, ofițerul *Ivanoff* pătrunde noaptea în un om și-i împușcă nevasta, în Cherson mai mulți ofițeri omoară pe directorul unei gazete, locotenentul *Crutoff* omoară pe un bețiv, căpitanul *Musterberg* din Petersburg a omorât pe un student, colonelul *Ciumacenco* pe păzitorul unui parc, și alții, și alții. Iată armata rusească, condusă de niște sălbatici!

Fumatul în casa dietei. Mulți dintre deputați se plictisesc (li-se urește) și stea în toate ședințele dietei, cari uneori te fac să adormi, alteori te scârbesc, mai ales în dieta din Pesta. Așa ei iasă din sala de ședințe și se duc sau în sala de lectură, unde cetesc gazete, sau la bufet, adică la crâjmă. Căci fiecare dietă își are crâjma ei, unde domniile deputați își pot potoli foamea, dar mai ales setea și pot să tragă și o țigară, ceace e oprit în sala de ședințe. Plictiseala aceasta li cuprinde și pe deputații englezi, dintre cari mulți ies din sala de ședințe, ca să poată fuma. Un deputat englez a propus în parlamentul (dieta) englez să se dea voie deputaților să fumeze în ședință, căci atunci n'ar mai eși afară și n'ar sta mai bucuros în sală. Propunerea n'a fost primită, pentrucă în nici un parlament nu se fumează, afară de cel din Mexico. Dar tocmai în Mexico se face isprava cea mai puțină.

Sete de rachiu și după moarte. Gazetele ungurești scriu, că în Ponor a murit o babă de 85 de ani. Noaptea, când vedni și rude erau adunați în priveghiu, bătrâna se sculă din sicriu și arată cu mâna spre masă. Cei mai mulți înlemniseră de groază, unul mai curajos însă luă o ulciacă cu apă și-i dete să bea. Baba moartă-viie gustă din apă și arată iară spre masă. Atunci îi dete un pahar de rachiu. Bătrâna beu rachiul și se culcă iară în sicriu, acum moartă deabinele.

Noi credem, că toată povestea e o minciună ungurească, prin care vreau să-și bată joc de Români, cari beau rachiu și la priveghiurile morților.

Credințele deșerte în Bosnia. Locuitorii Bosniei, cari vorbesc toți limba sârbească, dar după religie sunt împărțiți în greco-orientali, romano-catolici (aceștia se numesc Croați) și mohamedani, au și acum o mulțime de credințe deșerte. Cauza e, că învățătura n'a pătruns încă destul cu toate silințele ce și le dă Austria, care respectază limba poporului în școlile de stat, sau ca în barbara noastră țară.

Cu vrăjitoria se ocupă mai ales Țigănci turcești, cari fac parale cu atât mai frumoase, cu cât sunt mai proști oamenii. Dacă un bărbat a devenit necredincios nevestii sale, aceasta merge la vrăjitoare și își plânge năcazul. Vrăjitoarea pune un broscoiu într'o tigare și-l frige de viu deasupra unui jăratec. Din cântecul jalnic al bietului broscoiu, vrăjitoarea „scoate“ sfatul pentru nevasta înșelată. Alte vrăjitori se ocupă cu „chemarea“ ploii. În Bosnia, dar mai ales în Herțegovina e de multeori secetă mare, căci pădurile sunt pustii și nu mai strâng umezala. Atunci pleacă femeii vrăjitoare din loc în loc cântând, adecă sberând *Oi do!o, oi do!ole!* Și cu asta cred și ele și alți proști, că aduc ploaie. Iar proștii le dau care ceva bani, care de ale gurii, așa că înșelătoarele strâng destul, ca să aibă peste carne.

Știri economice.

Ce nu se poate vinde la licitație. După cele mai nouă legi și după ordonanțele ministeriale, pentru datorii, fie dări, fie datorii particulare (pe la oameni), nu se poate vinde totul în licitație, când datorrașul nu poate plăti. Așa nu e ertat să se vândă mâncările, lemnurile sau cărbunii pentru încălzit, banii trebuincioși pentru plata chiriei pe un pătrar de an. De sub execuție mai e scoasă o vacă, patru oi, patru porci și nutrețul pentru aceste animale pe o jumătate de an, semințele, vitele de jug și uneltele trebuincioase pentru cultivarea unei moșii până la 12 jugare. De la funcționari nu se poate executa din leafa lor mai mult de a treia parte și și asta numai când leafa lor trece de două mii coroane. De la 15 Martie înainte nu se pot scoate în licitație vite de jug și unelte de plugărie.

Casa Rurală din România. E știut, că după războiul țărănilor din România, statul a înființat o mare bancă numită *Casa Rurală*. Aceasta, având fonduri de milioane, cumpără moșii și apoi le vinde la țărani, cari plătesc prețul pământului în timp de mulți ani, pe lângă o dobândă mică. La 10 Martie s'a ținut adunarea generală a băncii acesteia. Din raportul prezentat se vede, că în anul 1912 Casa Rurală a cumpărat 12 mii 893 de hectare, mai tot pământ de arătură. Tot anul trecut a vândut la țărani pământ pentru arătură și izlazuri (pășuni) în suprafață de 60 de mii de hectare, apoi le-a dat cu arândă 28 de moșii. Slujbașii agricoli ai Casei Rurale se îngrijesc, ca țărăni să nu cultive pământul tot numai cum „s'au pomenit“, adecă numai cu grâu și cucuruz, ci în contractele făcute cu ei li silesc să cultive și mazăre, linte, sfeclă, cartofi, apoi lucernă, trifoiu, napi de nutreț și porumb de nutreț. Sămânța de napi a împărțit-o țărănilor gratuit, precum împarte statul sămânța de lucernă. Indatăce se vor înmulți izlazurile și vor fi și ele cultivate cum trebuie (și cu nutrefuri măiestrite), cei din fruntea Casei Rurale se vor apuca să dea prindă pe țărani la creșterea vitelor, așa cum trebuie să se facă și cum se face în țările civilizate.

Ultime știri.

Ce-i cu Silistra?

După știrile sosite în zilele din urmă, ambasadorii (ministrii) Marilor-Puteri au hotărât în Petersburg, ca Bulgaria să dea României orașul Silistra. Dar după cât se știe până acum, ambasadorii n'au luat nici un protocol asupra celor desbătute în afacerea Silistrei. Asta a rămas ca să se facă pe când se va încheia pacea între Turci și aliați.

De altcum se mai susține, că Bulgaria numai așa s'ar invol să dea Silistra, dacă va primi în schimb Salonicul.

Flota Marilor-Puteri

care a plecat să silească pe Muntenegrini de-a mai borbarda Scutarii, — a blocat țărnuțul mării dela Antivari până la gura riului Drina. Dorința Austro-Ungariei e ca să bloceze și porturile Dulcigno și Durazzo. Asupra acestui lucru decurg înțelegeri între Marile-Puteri.

Se svonește însă, că Muntenegrinii s'ar invoi, ca să se lase de cuprinderea Scutariilor, dacă ar primi o despăgubire în bani. (Se vede, că n'au bani, săracii!)

Procesul Lukaci—Deji.

Tabla regească din Budapesta, unde s'a desbătut recursul lui Desy, a nimicit sentința (hotărîrea) tribunalului, prin care Desy fusese pedepsit cu 4 luni temniță pentru calomnie și vătămare de onoare față de ministrul-președinte Lukacs. Acum va avea să se țină o nouă pertractare, când apoi lui Desy să i-se dea voie, ca să dovedească cele susținute despre Lukaci, că adecă cu știrea lui s'au prăpădit mai multe milioane din banii țării.

Poșta Redacției și a Administrației.

Biniș. Cu adovărat, mare necredincioș nu frout chinuzul Petru Iorgovan și cei cu el împreună. Dar lucruri așa de scârboase nu se publică în nici o fenio. E destul să-i disprețuim D-Voastră, omenii din comună.

Brăzdăli. Doar n'm ajuna să-ți fie frișă de un mîșel de Jidan, care n'ă făcut și pe feti și muieri bețive. Spune-ne nouă numele D-Tale, că noi nu-l publicăm, dacă nu vrei, ci punem numii un seam. Noi însă trebuie să știm, cine nu scrie.

Vasilie Trip in L. Calendarul Poporului pe 1913 mai avem câteva exemplare. Trimite prețul de 40 bani și încă 5 bani pentru poșta, iar după aceea îl vom trimite îndată.

Un ucenic. Noi to sfătuim să rămii acolo și să isprăvești ucenicia. În România nu poți căpăta lucru plătit bine, nefiind calfa și ucenicia de-aici nu se românește, stră stră certificatul de calfa. Dar și aluincieri ar fi pagubă să treci în România. Noi avem aici trebuință de bravi meseriași și buni Români. Din frumecasa scrisoare, ce mi-o trimiți, se vede, că ești bun Român și totodată ebemat să deșepti, njungând calfa, po frații meseriași români din părțile acelea. Injurăturile Hunilor se rentore tot asupra lor, căci ei tot gunoi sunt, cu toate că neamul lor are acum puterea în mână. Dar puterea aceasta vom luă-o noi în curând și pentru aceasta ne trebuie și cât mai mulți meseriași, muncitori vrednici și Români buni. Ca să vadă și alții, ce simțăminte frumoase ai, dăm câteva rîaduri din scrisoarea D-Tale:

Cât sunt Carpații de 'ntinși
Tot de Români sunt cuprinși,
Români sunt, Români se țin
Și nu stau cu frica'n sin,
Români cu șerpare lats,
Nu-și dau limba pîn' la moarte,
Pe Munții dela sfîșit
Șade Moțul năcăjit
Și tot leagă la ciubară
Cu gândul la ce-i în țară...

Gligor Stoica, Stolac. De aici foain merge regulat. Poate, că pe acolo se pierde pria vr'o can.ialecer

Dumitru Roșca în G. S'a îndreptat Scrie-ne ce numeri Vă lipsese?

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după *calendarul vechiu*).

1 Aprilie: Agribici, Borgo-Prund, Ciuc Sepviz, Debretin.

3 Aprilie: Făget, Porumbacul-Inf.

4 Aprilie: Biertan, Galgo, Hodos, Sabad.

5 Aprilie: Câmpeni.

6 Aprilie: Halmagiu-mare, Sf.-Măria.

7 Aprilie: Buza, Chichinda-mare, Chișineu, Gilău, Sărmașul-mare.

8 Aprilie: Moldova-veche, Olpret.

10 Aprilie: Borosbeș.

11 Aprilie: Arcid, Argiehat, Așel, Beacăș (Gheorghio), Caransebeș, Macfalău, Mező-Erked, Moșna, Orczidorf, Panciova, Periamos, Racoșul-de-jos, Sâmbăta-de-jos, Sebeșul-săseș, Turda.

12 Aprilie: Codlea, Lechința, Lunca. Sîn-Miclăuș.

13 Aprilie: Buziaș, Komárom.

14 Aprilie: Canija-turcească, Păncota, Torda-Szt.-Lászlo.

15 Aprilie: Chisdu, Copșa-mică, Iacșdorff, Nadeșul-săs., Oclandul-Homorodului.

16 Aprilie: Gherla, Hadad, Jimborul-mare.

17 Aprilie: Giula, Sântă-Măria-de-Pietra (Kö-Boldogfalva), Sepsi-Sân-Georgiu, Șinca-veche.

18 Aprilie: Bandul de Câmpie, Căcova, Cason, Dicio-Sân-Mărtin, Ghiergău-Ditru, Iara, Ilieșfalău în Săcuime, Orșova, Teaca, Voitec.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.
Editura și tiparul „Tipografia Poporului“

Loc deschis.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra renumitei fabrici de lumini și săpunuri Meltzer din Sibiu. Aceasta firmă e una dintre cele mai de frunte la țara întregă. Cumpărătorii sunt serviți cât se poate de prompt și conștient. Mai cu seamă lumini pentru sărbătorile Invierii, se pot cumpăra cu prețurile cele mai ieftine, dacă se provoacă la aceste rânduri, cetite în „Foaia Poporului“.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra mașinilor și motoarelor de benzin dela fabrica Adam, al cărui reprezentant pentru Transilvania e dl Ioan Schies, conducătorul Hotelului Bonfert din Sibiu. Vezi inseratul din foaia de azi.

Nrul 4305/1913.

975 1-1

Publicațiune.

Subsemnatul Magistrat al orașului Eber regese Nagyszeben aduce la cunoștința tuturor că după terminarea revizunii catastrului de impozit fonciar, noul tablou de clasificare alcătuit în înțelesul art. V. al legii din 1909 (ostrețul fonciar, folo de proprietate, sumarul foilor de proprietate și tabloul pământurilor de model) se poate vedea în oficiul administrației financiare orășenești în timpul dela 21 Aprilie până la 20 Mai a. c.

Reclamați împotriva tabloului, mai ales dacă proprietarul faptic este greșit înregistrat, se pot face, verbal sau în scris, în același rîadung la administrația financiară orășenească.

Nagyszeben, 1 Aprilie 1913.

Magistratul.

Fabrica de săpun și lumini
 Mănată cu abur a lui *Intințată la 1848.*

Meltzer în Sibiu

Prăvălie și magazin în strada Gușteritel
 Filiale: Piața mică și strada Cisnădiei
 recomandă bine cunoscutele sale fabricate, indeosebi

Lumini de stearină și ceară
 pentru sărbătorile Paștilor
 Săpunuri foarte bune și ieftine.
 Tot felul de săpunuri pentru toaletă.
 Revânzătorii primesc rabat mare.
 La cumpărări mai mari se fac și altor persoane cele mai moderate prețuri. Oferte și prețuri-curente se trimit la cerere gratis și franco.

CARTOFI pentru mâncare și pentru sămănat
 cu vagonul sau în cantități mai mici, lîferoză pe lîngă cele mai ieftine prețuri zilnice

J. JOHANN KEIL, Sibiu
 Piața-mare Nr. 11. 963 2-4

Moșie de arîndat.
 În apropiere de Șeica mare se află de dat în arîndă pentru pășunat de oi o moșie de aproape 200 jugăre. Cam 150 jugăre pășuna de clasa primă, iar restul o fînaș de coșit. Doritorii se pot adresa pentru informații detaliate la dl **Domokos Kocsis** în Șeica-mare (Nagy-selyk). 971 1-2

Mare depozit de Vinuri de masă
 diferite calități, pe lîngă prețuri moderate, se află la **WILH. JIKELI, Sibiu**
 strada Urezului Nr. 7. 973 1-

6 coroane pe zi
 pot câștiga persoane de orice poziție, indeosebi funcționari, studenți, militari și factori poștali. Totul e foarte ușor și fără perdere de timp. Amănunte se dau la **Rosenkranz & Comp.** în Cernăuți, Bas-vinn. 978 1-2

O moșie și o moară de vânzare.
 În comuna Roșcani și la 1 km. depărtare în comuna Mikăești aproape de Debra, comitatul Hunedoarei, se vinde din mînă liberă: O casă de zid cu pivniță și 5 odăi, situată la drum, grădina de 1/2 jugăr, pămînt arător și fînaș 15 jugăre, dintre cari 4 grădini cu pomi și loc de vie. În comuna Mihăești, pe drum de comitat, în centru, o meară de fîină cu 2 roți, de nou reconstruită, surte cu casă de zid și gură cu grădina, 5 jugăre pămînt la sămp, dintre cari o grădina mare, aproape de casă. Să vîdă și separat de Roșcani. Doritorii de a cumpăra să se adreseze la: **Maria Șirdea** în Rădulești, p. u. Hunyad-Debra 877 12-

Pentru pantofari.
 Subscribul vocea să vînd unui pantofar român și harnic bolta mea, aranjată cu ghetă gata, în o sumă de 1200 până la 1400 cor., dulapuri de sticlă, pulturi, două mașini de cusut, paturi pentru lucrări, stelajuri, 300 până la 350 capte, apoi piele, talpă și încă foarte multe scule, cari se țin de meserie. Să poată lucra cu 5-6 lucrători, fînd un cerc desul de frumos românesc. Există sigură, atât bolta cât și meseria. Le conduc de 26 ani. Toate voiesc a le vinde numai cu 2000 coroane. Respectivii cumpărători să se adreseze pentru informații mai de-aproape la **Mihail Andreiu**, dantofar în **Bozovici** (Bozovici). 918 5-6

Făină roșie ieftină!

Cerându-mi-se din mai multe părți ca să lîferoz fîină roșie cu preț ieftin, — subscribul m'am dus în persoană în România, unde mi-a succos a cumpăra o cantitate mai mare de-a-dreptul dela moară. Astfel fiind, astăzi mă afl în poziție a vinde fîină roșie atât mai puțină, cât și cu vagonul, pe lîngă cel mai ieftin preț.

STEFAN MOGA, franzelărie și prăvălie de fîinuri — **Sibiu**, strada Trenului (Bahngasse) Nr. 1.

Nu uita

stimate cetitor, — la comanda sau tot felul de alte cumpărări, făcute în urma unui inserat cettit în foaia noastră, — a aminti și spune, că despre lucrurile comandate sau cumpărate ai cettit în **Inseratul din „Foaia Poporului“.**

Prin aceasta contribui și D-Ta la răspîndirea și lăgirea foii noastre, iar pe altă parte vei fi servit de grabă, fără ca aceasta să te coste ceva mai mult.

Cătră comercianți și onoratul public român!

Deoarece am fost silit a muta Prăvălia mea de **Manufactură** din Piața mică Nr. 11 în urma vînzării edificiului, în un local pentru mine neocorespunzător în **Strada Ocnel (Burgergasse) Nr. 3** vis-à-vis de Farmacia la Coroana, și în apropierea podului de fer, și neputînd încă obține alt local potrivit în piață, sunt ferm hotărât a vinde cu prețuri de tot reduse, toate mărfurile ce le am în depozit. Derința mea este ca cât mai grabnic să desfac totul, așa ca cel mai tîrziu cu 1 Mai anul curent să fiu gata. — Rog deci a grăbi cu cumpărările, în interesul propriu.

691 2-3 Ca sumă: **Aurel Popescu.**

935 5-6 **A XXX-a**

Loterie de stat de binefacere
 reg. ung. pentru scopuri de folos public și de binefacere. — Loteria aceasta are 14 885 de câștiguri, de preț total de 475.000 Coroane, cari să plătesc la numerar.

Câștigul principal 200.000 Cor.

Mai departe:		10 câștiguri à 250 cor.	Cor.	2.500
1 câștig principal de	Cor. 80.000	20	300	4.000
1	20.000	40	150	6.000
1	10.000	100	100	10.000
1	5.000	200	50	10.000
1	5.000	2500	20	50.000
5 câștiguri à 1000 cor.	5.000	12.000	10	120.000
5	800	14.885	la oclă	475.000

Tragerea irevocabil la 15 Maiu 1913. — Un loz costă 4 cor.
 Loteria se țină la Direcțiunea de loterie reg. în Budapesta (Oficiul principal de vînzări, la Direcțiunea loteriei reg. din Viena, apoi la toate oficiile poștale, de dare și de sare, la toate gîndele și în orice mai multe trafici și case de schimb din Ungaria și țările aparținătoare Austriei. Planul loteriei se trimite la cerere gratis și franco.

Direcțiunea ces. reg. de loterie.

Berea albă și neagră
 din **Bereria dela Trei-Stejari**
 în **SIBIU**
 este foarte bună și gustoasă!

Acastă bere o căutată și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc, atât la orze cât și la sare. 724 100-

Oă berea noastră e foarte căutată se poate vedea și de acolo, că cumpărătorii se farambăse mereu.

500.000 de pași
 poate umbla cu așa o păreche de papuci sau cizme, cari sunt cumpărate din atelierul meu sau provăzute cu numele **GEORGE LIMPEDE.**

Gratis reparez
 orice încălțăminte scootind dela cumpărare 3 luni, dacă în acest timp e de lipsă ceva reparare. 590 28-

George Limpede
 Sibiu, Piața Brânzei Nr. 9.

Bere veche transilvăneană

Prin aceasta îmi permit a aduce la cunoștința onoratului public, că începând cu 15 Martie a. c. pun în vânzare o nouă bere sub marca înregistrată de care poate să fiuă c-nourența cu orice Lere străină, fiind foarte plăcută. — Se capută în toate restaurantele, cărci-mele și prăvăliile, unde sunt puse placatele cu „Siebenbürger Urbräu“.

Bere veche transilvăneană
— (Siebenbürger Urbräu) —

Cu toată stîma

RUDOLF HABERMANN
proprietar de bererie în SIBIU.

920 5-5

Onorate domnule!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, am deschis în Budapesta un

Birou de informații și agentură românească.

Dau orice informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Esoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute către oricare ministru, Curie ori alt oficiu. În cauze de licențe, de căsătorie și alte drepturi esoperez rezolvare în cel mai scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit în rate de 5-6 ani cu prețuri oftina oricare sistem de motoare de benzină, ori de oțiu brut ori de gaz. Tot felul de mașini de trăierat, tot felul de mori cu petri fine și motoare trainice, tot felul de automobile, pompe și fere-streie și alte recvisite economice. Toate aceste vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cumpărate dela cele mai vestite fabrici, — deci din mână primă, — și nu dela agenturi jidovești. Zilnic primesc plângeri dela țărani români, cari cumpărând mașini dela agenți, au fost înșelați, căci neștiind țărani români ungurește, au iscălit contracte a căror conținut nu l-au cunoscut. Planul meu este ca să-i scutesc pe ni noștri de șarlataniile jidovilor și să-i scap de procese. — Il sfătuiesc deci pe fieștecare Român doritor să-și cumpere ceva să-mi scrie ca să merg eu la dânsul ori să vină dânsul la mine să ne înțelegem, — iară de agenți jidovi să se teamă ca de foc, și să-i scoată afară din casele sale.

Esoperez dela băncile mari din Budapesta Imprumuturi pe amortizare de 20-50 ani cu procente mici și mijlocese vânzări și cumpărări de moșii și păduri mari.

Cumpăr grâu, cucuruz, ovăs, boi, oi și porci. Tot felul de poame și legume, — cu un cuvânt tot ce are Românul de vânzare.

Caut agenți români pentru părțile locuite de români.

Pentru serviciul meu îmi plățiți o taxă după învoială. Cu stîmă:

L. Olariu

Budapest
H. Tálgyás u. 16. H. S.
In Buda, lângă podul Margithid.

Publicațiune.

Subscribul mă recomand onoratului public, că primesc și execut în modul cel mai solid tot felul de lucrări mai mari sau mai mici ce se țin de branșa mea, precum și planuri pentru zidiri și preliminar de spese pentru zidiri. 954 2-3

Cu toată stîma

Michael Huber jun.
măestru zidar diplomat și bârdeș
Sibiu, Schlachthausgasse 16.

Capital social Ceroane 1,200.000.

Telefon Nr. 183.

Postspareasa ung. 29,349.

„Banca generală de asigurare“ societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **PARTENIU CORHA**

directorul executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“ face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiile cele mai favorabile. Asigurările să pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaiți de încredere ai societății. — Prospece, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legători — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“ dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu—Nagyszeben — Edificiul „ALBINA“.

423 10—

Prin aceasta fac cunoscut onoratului public, că în Sibiu, strada Gușterilor Nr. 56 și în colțul străzii Lămpășului (Lawitzgasse) Nr. 1 am deschis un

atelier mehanic

aramat modern și cu putere electrică. Pe baza cunoștințelor mele, ce mi le-am câștigat aici și în străinătate în decurs de mai mulți ani, mă aflu în poziția de a putea executa orice lucru, ce se ține de acest fel, în mod precis și ieftin, mulțumindu-mă chiar și celor mai mari pretensiuși. În atelierul meu, care e aranjat cu cele mai noi mașini după sistemul cel mai modern, se primesc: executarea și repararea de instrumente fizicale, pentru medic și ingineri. Reparațiuni și montări de motoare pentru automobile de benzină, gaz și petrol, precum și alte mașini de accesa. Executarea de diferite instrumente fine, lipirea cu autogen, polirea metalelor cu aramă, argint etc. etc. Primește și executarea de invențiuni noi, ce se pu de acest fel.

Rugându-mă pentru binevoitorul sprijin al onoratului public, semnez cu toată stîma

Albert Lieblich.

929 5-52

Mobile moderne

In toate stilurile, cea mai solidă executare

pe lângă garanță recomandă

Emil Petrușiu

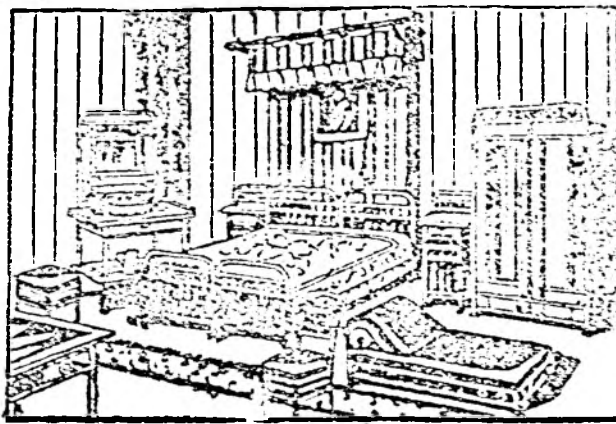
fabrică de mobile.

Telefon Nr. 47 cu legătură în întreg comitatul.

Sibiu, Salzgasse Nr. 37.

Expoziție de mobilă zilnic deschisă, fără silă de cumpărate.

Primește și execut toate lucrările de lipsă la biserică nouă și vechi.

Vinuri escelente

litra cu **72 bani** și **84 bani**
la cumpărare de cel puțin 50 litre livreează

JOSEF SCHULZ, mare prăvălie de vinuri

Sibiu, Berggasse Nr. 2
(colțul strădei Șaguna sau strada Morii).

Invitare de participare la
Șanzetele de câștig
ale loteriei mari garantate de statul Hamburg în care trebuie să se câștige sigur
18 milioane 731.000 marce.

In urma hotărârii guvernului, loteria aceasta s'a îmbunătățit foarte mult prin mărirea capitalului, astfel că aproape toate câștigurile s'au urcat cam cu 40%, față de mai înainte. Prin ceea ce aceasta loterie are cele mai bune șanse de câștig.

Câștigul cel mai mare în cazul cel mai norocos până acum a fost

600.000 de marce

iar pentru viitor s'a urcat la
Un milion de marce.

Celelalte câștiguri mai mari pot fi eventuale de:

900.000 marce	305.000 marce
890.000 "	303.000 "
880.000 "	302.000 "
870.000 "	301.000 "
860.000 "	300.000 "
850.000 "	200.000 "
840.000 "	100.000 "
830.000 "	90.000 "
820.000 "	80.000 "
810.000 "	70.000 "

precum și multe câștiguri de câte 60.000, 50.000, 40.000, 30.000, 20.000, 10.000 marce etc.

In total loteria conține 100.000 de lozuri, din cari 66.028 de numeri — **adevăratul câștig** — au jucat — în decursul celor 7 tragări trebuie să fie trase.

Prețurile oficiale a lozurilor de clasă sunt:

Loz întreg 10 M. (12 K)	Loz de jum. 5 M. (6. — K)	Sfert de loz 2 M. (3. — K)
-------------------------	---------------------------	----------------------------

Materialul oficial de lozuri provine cu emblema statului în care sunt expuse prețurile lozurilor din clasele diferite precum și o compensare a câștigurilor, îl trimite la dorință gratis și franco.

Fiecare participant primește lista oficială a tragărilor imediat după tragere.

Câștigurile se plătesc prompt sub controlul statului. Comanda se face prin scrisoarea de comandă.

2 Malu n.
Samuel Heckscher & Co., ban-ber Hamburg (Nr. 98)

Tăcași aici
Comanda în DI Samuel Heckscher & Co.,
bancher, Hamburg (Nr. 98)

Trimitere: { Loz întreg 10 M. (12 K)
• de jumătate 5 M. (6. — K)
• de un sfert 2.50 M. (3. — K)

Adresa:

Prețul aici alăturat cu mandat { Cu nu-i dor
Trimiteți cu remiteră { și cu mandat

In fiecare săptămână sosesc
Un vagon
Orange, foarte fine, în lăzi de 160, 200, 300 și 360 bucăți;
Citroane, (lămâi), în lăzi de 360 și 360 bucăți. Prețuri foarte ieftine pentru revânzătorii la

Frații Kroner
964 8— Sibiu, strada Trenului Nr. 9.

1000—5000
= coroane =
economie poate face, cine cumpără dela mine **mașini de îmblățit, motoare** cu benzin sau cu oleu brut, precum și orice fel de **alte mașini**.

O garnitură folosită de îmblățit, cu putere de 5 cai, cu laba 720 mm să vinde pe lângă condițiuni favorabile de plată motoare cu benzin dela 1/4 putere de cal în sus.

952 3—10 **KMOSKÓ ISTVÁN**, Sibiu, Teresianum Nr. 11.

Pentru pantofari.
La suberețul se află o **mașină de cusut de vânzare**, pe mâna stângă, în stare foarte bună. **MIHAIU KALLOS**, Sibiu, Piața mare Nr. 14. 954 2—

Renume universal

are ciazul de buzunar marca „Sirenă”, 14 cor, aur american double, anker-remontoir ce merge 36 de ore. Prin cumpărarea întregii producții din aceste ciazuri, mă aflu singur în poziție a putea oferi pentru prețul grozav de ieftin de 4 cor. 90 bani acest ciaz, care posedă un mecanism prima elvețian, astfel că nici nu se poate deosebi de un ciaz de aur, ce costă 100 cor. Pentru mersul regulat garantez 5 ani.

1 bucată 4 cor. 90 bani, 2 bucăți 9 cor. 50 bani, Mai departe oferz un ciaz Gloria, de argint, pentru buzunar, cu 3 cor. 60 bani. La oricare ciaz se alătură în cinsie un lanț elegant aurit. Nu e nici un risc, Schimbarea e permisă sau se dau banii înapoi. Trimiterea cu rambursă prin 721 8—4

S. Kohane, expört de ciazuri
Krakau, Sebastiangassa Nr. 15.

Ocaziune foarte potrivită de Paști!

in
prăvălia de **Vasilie Ban**, „La cisma mare roșie”
încălțăminte **Sibiu, strada Ocnei Nr. 7**
pe lângă prețuri ieftine.

Orice păpuși cu prețuri de reclamă de acum până după sărbători!

Prețurile:

Ghete pentru copii Cherreaux și Box sau Kalv, mărimea 20—25	K	3—4
Ghete pentru copii	26—28	4—5
Ghete pentru copii	29—31	5—7
Ghete pentru băieți	35—39	7—9
Păpuși de jumătate pentru dame Cherreaux și Box sau Kalv		4—14
Ghete înalte pentru dame		8—14
Ghete de sicru pentru domni, țesute în Kalv sau piele de vișea		7—
Ghete pentru domni cu gumă sau hăneri, în Cherreaux sau Box		9—50
Ghete pentru domni cu bumbi sau Ideal		10—
Ghete pentru domni Oslaria		14—
Ghete pentru domni Kobrak		12—
Ghete pentru domni Oslaria		12—
Ghete pentru domni, formă americană		13—
Ghete pentru domni, formă americană, cu bumbi și băleri		16—
Ghete pentru domni, piele Antilope în toate culorile		27—

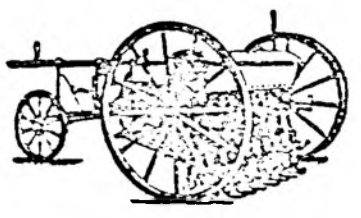
Mare alegere în cisme pentru copii și domni.

Camași
cu 4, 5, 6, 7, 8 și 9 coroane.

Principiul meu este: Câștig puțin, vânzare mare!
In duminoci și sărbători e deschis înainte de amiază până la 10 ore.

Frații Gömöri Magazin dela fabrică * **Budapesta**, IX., Boráros-tér Nr. 2.
Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătoare de fier **K. & R. Jezek in Blansko.**

Recomandăm mașinile de sămănat, construcție tare, cu aparat de săpat și sămăntar încurcuz, sistemul cel mai nou, care funcționează într-o vreme de față.

Mașinile de îmblățit cu motor, instalațiile de mori și mașinile de sămănat, pe cari le-au liferat firma **FRAȚII GÖMÖRI** sunt bine primite în toată țara, de aceea ne recomandăm onorațiilor economi.

Mai departe recomandăm următoarele mașini speciale: tăvăluguri pentru zdrobitul pietrișului cu suluri de peatră și cilindru cernător, spre a se folosi la petriș mărunț și mai mare; cum și a se mena

Garnituri de îmblățit cu motorul distins cu numeroase premii prime, liferăm pe lângă deplină garanție și condiții avantajoase de plată. Pentru instruirea la purtarea mașinilor de îmblățit trimitem gratis un mocteur la fața locului.

cu apă, motor sau motor. Mașini pentru fabricarea de cărămidă, instalații complete pentru figlării, mașini pentru producerea cimentului și spargerea pietrii.

Cumpărători serioși, cari se interesează de mașinile noastre, îi cercetăm noi acasă și asigurăm o bună proviziune agentului, personal pe speșie noastră, prin ceea ce ajung deci mai ieftin în posesiunea mașinii și sunt siguri de cel mai bun serviciu.

Beutură escelentă și cu gust bun, care produce sânge. — Recomandată de medicii contra boalei de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconvalescență. Influințează producerea sângelui, întărește mușchii și nervii, dă apetit fierbinte și are ocazional urmări nepăcătoase asupra stomacului sau la dinți.

Prețul unei sticle mari Cor. 3.50, una mică Cor. 2.—. Se capătă în toate notecesele.

Depozitul principal la:

GUIDO FABRITIUS,
apotecar în Sibiu. 591 44—

Inseratele

nemai abuzăm de valoare mare, dacă să răspundem profundității, în toate părțile, la toate cererile sociale. Pentru acest scop se oferă îndesată inserarea în „FOAIA POPORULUI”.

Informații și dau recomandări să primose la administrația FOAIA POPORULUI

„NEGOL”,
acid reformatoric pentru spălat.

Un nou fabricat din patrie!

Produce cu mare ușurință haine curate! Garantat liber de elor și de alte substanțe perturbatoare hainelor!

De aceea cea mai mare curățare abainelor! Folosin-lu-se acest mijloc se cruță mult timp și lucru!

„Negol” e patentat și se află de vânzare. În toate prăvăliile de coloniale, în pachete de câte 30 bani, sau la 200 5—5

Palapisa de lumini de stearină și săpun
Sibiu-Nagyszoban

500 Coroane plătesc celule ar mai căpăta vre-odată dureri de stomac și va miroz că după ce va folosi ocazional în bătaie de apă caldă, o sticlă cu 50 ml. Eau de Cologne-Vivier Vienna 1911. Compozitioanelor 1. în Sibiu; în Iași: la Piața mare 10; în Iași mică 27; strada Cișnădiei 59; ulița Terenzi (Sergoșeni); ulița Canal 2; la strada Târnavei; Mălina, str. Gărbăreștii și str. Cișnădiei. În Brașov: farmacia lui Herbert. În Sibiu: farmacia Lederhölzer; Sibiu: farmacia lui Lipser.

Să se poartă prăvăliile apriat apa de dinți și lui Bertha. Deosebit de folositoare vor fi bine călitate. La locurile unde nu se poate căpăta, trimite o sticlă cu 5 cor. 50 ml. franco 639 15—

MILIOANE folosesc contra

TUSEI

răgușelei, catarului, flegmei, catarului bronhial și de gât

Caramellele de piept

ale **Kaiser** — cu —
lui „Trei brazi”

ETRO atestate de la medicii și privați, încredințate public, garantate succesul sigur.

Bombone foarte bune și gustoase.

1 pachet 20 și 40 bani, 1 doză 60 bani.

Se ocupă în toate apotecesele, drogueriile și prăvăliile de coloniale mai de toate.

Institutul de asigurare

„TRANSYLVANIA”

Strada Cișnădiei 5. **SIBIU** Strada Cișnădiei 5.
recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai efține, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători confesionali și preoți români gr.-or. și gr.-cat. avantații deosebite), pe cazul morții, și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre, asigurări de copii, asigurări pentru serviciul militar, asigurări de studii, asigurări cu participare la câștig de 40% garantat și cu restituire de 30% interese și asigurări pe spese de înmormântare.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1911	K 5.275.798.23	Suma asigurărilor cu foc K 127.768.744.—
Capitalul asigurat pe viață achitate	„ 5.146.510.36	efărșitul anului 1911 „ 10.981.322.—
		Fonduri de luxcaiere și de rezervă . . . . .
		„ 2.529.492.—

Prospecto în combinațiile cele mai variate se trimit gratuit, cum și orice informații în birourile Direcțiunii, strada Cișnădiei Nr. 5 și la toate agenturile.

Persoane versate în acuziții, cari au legături în cercuri bune, se primesc în serviciul Institutului în condiții favorabile. 757 27—

La îmblătitul din anul trecut s'a dovedit din nou, că numai acei oameni a putut fi deplin mulțumit, care poartă una dintre remanșele

Locomobile ale lui Adam

respectiv **Mașini de îmblătit cu benzină patentate** cari sunt cel mai bun fabricat.

Motoarele lui Adam pentru benzină, oleu brut și gaz au lipsă de cea mai puțină cantitate din stofa consumată pentru ars.

Mulți industriași și economi dovedesc aceasta prin scrisorile lor de mulțumită.

Si fiecărui cerere după aceste motoare și mașini de îmblătit sunt tot mai mari **zaco în interesul DVOASTRĂ propriu**, dacă cereți gratis înă seama o listă de prețuri a acestei fabrici.

Primose garanție deplină pentru îmblătit curat și cea mai mare prestație de lucru. — Condiția de plată în rata foarte favorabilă.

Depozit de motoare permanente la

HANS SCHIEB, Birou tehnic
Sibiu — Nagyszoban
strada Măcelarilor Nr. 8, vis-à-vis Hotel Bonfert

931 3—15

La „Croitoria Universală”

I. PETRASCU

Strada Cișnădiei Nr. 30. **SIBIU.** Strada Cișnădiei Nr. 62

Telefon Nr. 172

Premiat: Expoziția internațională de modă Paris 1911 Grand Prix și medalia de aur.

Premiat: Expoziția universală din Roma 1911 Grand Premio și medalia de aur

Prin aceasta îmi permit a aduce la cunoștința onoratului public, că în atelierul meu de primul rang, unde sunt ocupați la 20 de lucrători, primose și execut tot felul de haine, atât civile cât și militare.

Pentru sezonul de primăvară și vară tocmai acum mi-a sosit o mare alegere de stofe engleze și indigene. Croială cu gust și după ultima modă, garantând pentru ori ce lucru.

Serviciu solid și grabnic. — Prețuri moderate.

Sprânzini Industria română!

728 26—

